

Předmluva

Tento příběh měl původně skončit.

Krypta pod kostelem svatého Michala měla zůstat uzavřená, zakrytá kameny, tichem a zapomněním. Měla být jen ozvěnou dávných událostí, temným tajemstvím minulosti, které už nikoho neohrožuje ani nechrání. Ale čím déle jsem o tom mlčícím místě přemýšlel, tím víc mi bylo líto nechat ho spát navěky.

Proto vzniklo pokračování.

Ne proto, že by svět potřeboval další příběh o válce, krvi nebo monstrech. Ale proto, že krypta není jen fyzickým prostorem. Je symbolem paměti. Toho, co jsme ochotni pohřbít, abychom se nemuseli dívat pravdě do očí. A právě v dnešní době je příliš snadné zavírat oči.

Žijeme v časech, kdy se hranice dobra a zla znovu rozmazávají. Kdy se násilí omlouvá pohodlím, lež se maskuje názorem a

odpovědnost se vydává za slabost. Morální hodnoty se zdají být přítěží — něco, co zpomaluje, co komplikuje život. A přesto jsou tím jediným, co nás odlišuje od světa, kde síla rozhoduje o pravdě.

Vlčí bratrstvo, krypta i proměna nejsou jen fantastickými prvky. Jsou otázkami. Co se stane, když selžou instituce? Když zákon slouží zlu? Když víra ztratí odvahu? A kdo ponese tíhu rozhodnutí, když už nezbude nikdo jiný?

Tento příběh není o tom, že by zlo bylo poraženo silou. Je o ceně, kterou je někdo ochoten zaplatit, aby se svět nezlomil úplně. O lidech, kteří se rozhodnou stát, i když vědí, že padnou. O paměti, která bolí, ale chrání.

Krypta se probudila, protože jsme ji potřebovali.

A možná — jen možná — ji potřebujeme znovu.

Tato kniha je varováním i připomínkou.

Že svoboda není samozřejmá.

Že mlčení má následky.

A že bez morálních hodnot se i člověk může stát netvorem — aniž by k tomu potřeboval prokletí.

Pokud vás tento příběh přiměje se zastavit a přemýšlet, pak krypta nespala nadarmo.

A právě proto cítím potřebu obrátit se i k dnešní době.

Nežijeme ve válce, alespoň ne takové, která by měla podobu bombardovaných měst a otevřených front. A přesto se kolem nás znovu objevují hlasy, které znějí až příliš povědomě. Hlasy, které slibují jednoduchá řešení složitých problémů. Hlasy, které rozdělují svět na „my“ a „oni“. Hlasy, které žádají poslušnost výměnou za pocit bezpečí.

Proto apeluji: přemýšlejte.

Ptejte se, kdo mluví. Proč to říká. Komu to slouží. Ověřujte informace, i když je to

nepohodlné. Zvlášť tehdy, když je to nepohodlné. Nepodléhejte laciným slibům, které znějí lákavě jen proto, že zbavují odpovědnosti. Každá diktatura začíná únavou lidí z přemýšlení.

Pravda nebývá pohodlná. Často bolí. Často rozčiluje. Často nutí pochybovat i o sobě samých. Ale právě proto je nezbytná. Lež hladí po srsti. Pravda jde proti směru.

Morální hodnoty nejsou staromódní relikty. Jsou kotvou. Bez nich se společnost snadno nechá strhnout proudem strachu, hněvu a nenávisti. Mlčení tváří v tvář bezpráví není neutralita — je to souhlas. A historie nás už příliš mnohokrát naučila, kam takový souhlas vede.

Držte se hodnot, které chrání lidskost: odvahy, soucitu, odpovědnosti, pravdy. Učte je své děti. Připomínejte je sami sobě. Obnovujte je pokaždé, když se zdá, že jsou zbytečné.

Protože doby plné násilí, bezpráví a mlčení se
nevracejí s rachotem. Přicházejí tiše.

A vždy tehdy, když lidé přestanou dávat pozor.

Tento příběh není jen o minulosti.

Je o tom, aby se už nemusela opakovat.

Tuto knihu věnuji všem,
kteří se i v těžkých časech rozhodli nezavřít
oči.
Těm, kteří kladou otázky, i když odpovědi bolí.
Těm, kteří vědí, že morální hodnoty nejsou
slabost,
ale poslední linie obrany lidskosti.

A také všem,
kteří odmítají žít pohodlně ve lži,
protože chápou, že svoboda bez svědomí
je jen jinou podobou otroctví.

Prolog

Dávno předtím, než se nad krajinou zvedly věže kostelů a než kříže vytlačily staré znaky z kamene, patřily lesy jiným zákonům.

Tehdy se noc nebála člověka – a člověk se bál noci.

V hlubokých hvozdech pod severními kopci se scházeli ti, kteří odmítli klečet. Nebyli to králové ani rytíři, ale lovci, vyhnanci, ženy znalé bylin a muži poznamenaní válkami. Spojovala je víra starší než jazyk, víra v krev, v zemi a ve vlka – strážce prahu mezi světem lidí a světem stínů.

Nazývali se Vlčí bratrstvo.

Nevěřili v bohy z mramoru. Věřili v proměnu. V to, že člověk může nést v sobě šelmu, aniž by se stal netvorem – pokud zaplatí cenu. Jejich obřady se konaly při úplňku, jejich přísahy byly vyřezány do kůže i kamene. Vlka neuctívali

jako zvíře, ale jako princip: bdělost, smečku, pomstu i ochranu slabých.

Když však do kraje přišla nová víra a s ní meče posvěcené církví, začal hon.

Bratrstvo bylo decimováno, rozprášeno, označeno za kacíře a démony. Ti, kteří přežili, pochopili, že čas otevřených ohňů skončil. A tak se rozhodli skrýt to, co nesmělo být zapomenuto.

Na místě, kde se křížily staré stezky a kde země sama duněla pod nohama, začali stavět. Nad místem vztyčili chrám svatého Michala – archanděla bojovníka, patrona vítězství nové víry. Byl to ústupek. Maskování. Nadvláda světla nad temnotou... alespoň navenek.

Pod chrámem však vznikalo něco jiného.

V noci, při loučích zahalených v kůži, hloubili skálu. Krypta nebyla místem smrti, ale strážnicí. Její zdi byly vyloženy kamenem opracovaným starými znaky – spirálami,

runami, vlčími tesáky zakousnutými do kruhu. Uprostřed byl vztyčen oltář z černého kamene, hladký a chladný, pokrytý znaky, které církve nikdy nepřepsala.

A pak přišel poslední rituál.

Dva byli vybráni, aby se stali klíčem i zámkem. Jeden muž – rytíř, který zradil řád a přijal vlčí přísahu. A jedna žena – krev starých rodů, nositelka paměti. Nezemřeli jako oběť. Byli uloženi jako strážci.

Jejich těla spočinula v sarkofágu zdobeném vlčími hlavami s vyceněnými tesáky. Mezi ně byla vložena čepel – meč, který nikdy neměl sloužit válce, ale soudu. A malá skleněná ampule, naplněná tekutinou, jež nesla esenci proměny. Dar i prokletí.

Když byl sarkofág uzavřen, vůdce bratrstva položil dlaň na kámen a pronesl poslední slova:

„Až krev znovu poteče po kameni,
a až se vlk stane modlitbou,

pak se strážce probudí.

Ne pro pomstu — ale pro rovnováhu.“

Vchod byl zazděn. Znaky překryty oltářem. A svět šel dál.

Staletí plynula. Víra se měnila. Říše vznikaly a padaly.

Ale pod chrámem svatého Michala vlk nikdy neusnul.

Jen čekal, až ho lidé znovu budou potřebovat.

Příprava

V kuchyni bylo těsno a teplo. Kamna tiše praskala a na stole ležela rozložená mapa, přidržovaná hrnky s černou kávou a kusem chleba. Okno bylo zatemněné dekou, světlo petrolejky kreslilo po stěnách dlouhé, neklidné stíny.

Martin stál opřený o kredenc. Vlk. V civilu vypadal jako obyčejný muž z města – unavené oči, ruce ztvrdlé prací. Jen pohled měl jiný. Ostražitý. Neustále počítající.

U stolu seděli tři další.

Karel, nejstarší z nich, mlčel a pomalu si balil cigaretu. Prsty se mu ani netřásly. Prošel si už příliš mnoha nocemi, než aby ho takhle další mohla rozhodit.

Vedle něj vlkova mladší spojka Pavel, sotva dvacetiletý, s kolenem neklidně poskakujícím pod stolem. Snažil se tvářit dospěle, ale oči ho prozrazovaly.

Poslední byl Josef, bývalý železničář. Bez něj by dnes večer neseděli tady.

„Tak mluv,“ přerušil ticho Martin. „Kolik jich je.“

Josef se sklonil nad mapu a ukázal prstem. „Vlak vyjíždí krátce po půlnoci. Dvě lokomotivy. Mezi nimi muniční vozy. Hlídka na nástupišti, další na konci soupravy. Wehrmacht, ne SS.“

„To je dobře, nebo špatně?“ utrousil Pavel.

Karel se na něj ani nepodíval. „Je to jedno. Kulka nerozlišuje.“

Martin přejel prstem po trati. „Most ne. Příliš hlídany. Nádraží je lepší. Zmatek. Tma. Lidi kolem.“

„A civilisti?“ zeptal se tiše Josef.

Martin se na okamžik odmlčel. To ticho bylo těžší než odpověď.

„Pošleme vzkaz. Vědí, že dnes v noci nemají co dělat venku.“

Anna stála ve dveřích. Nikdo si nevšiml, kdy přišla. Utírala si ruce do zástěry a poslouchala. Věděla, že se nemá ptát. Přesto se její pohled setkal s Martinovým.

„Proč vlak?“ řekla tiše.

Martin kývl. „Poslední před příchodem Rusů. Když ho zničíme, nebudou mít čím střílet.“

Anna přikývla. Žádné slzy. Jen pevně sevřené rty.

„Polévka je hotová.“

Nikdo se neusmál.

Karel si zapálil. Plamen sirky na okamžik osvětlil jeho zjizvený obličej.

„Nálože jsou připravené. Dvě k lokomotivě, a zbytek na vagony.“

„A ústup?“ zeptal se Pavel.

Martin se opřel oběma rukama o stůl.

„Les. Jako vždycky. Každý jiným směrem. Sejdeme se až za tři dny.“

Pavel polkl. „A když...”

„Žádné když,” přerušil ho Martin ostře. Pak ztišil hlas. „Když to nevyjde, aspoň zpomalíme čas. A to dnes stačí.”

Zvenčí zavyl vítr. Nebo se to tak aspoň zdálo.

Anna položila na stůl misku s polévkou. Pára stoupala vzhůru a mísila se se stíny.

„Vraťte se,” řekla prostě.

Nikdo jí to neslíbil.

Martin se narovnal a podíval se na každého z nich.

„Tak jdeme. Pro město. Pro ty, co mlčí. A pro ty, co už nemůžou.”

Zvedli se. Židle tiše zaskřípaly. Dveře kuchyně se otevřely do noci, která čekala.

Martin si oblékl kabát a přehodil si ho přes ramena. Muži už stáli u dveří, tiší a připravení, ale on zůstal ještě chvíli v kuchyni. Anna zavřela dveře, aby je neslyšeli, a opřela se o ně zády.

Bylo ticho, tak obyčejné, až bolelo.

„Zase se na mě díváš, jako bych už byl pryč,“
pousmál se Martin, ale v hlase mu chyběla
lehkost.

Anna k němu přišla blíž. Položila mu ruce na
hrud', cítila pod prsty jeho dech, jeho tep.
„Dívám se na tebe, jako bys měl zůstat,“
odpověděla tiše.

Martin jí vzal obličej do dlaní. Byl drsný,
mozolnatý, a přesto se jí dotýkal s takovou
opatrností, jako by byla ze skla.
„Vrátím se,“ řekl pevně. „Slibuju.“

Podívala se mu do očí. Viděla v nich
odhodlání, které milovala... a strach, který
znal jen málokdo.
„Vždycky mi slibuješ,“ zašeptala. „A já ti
vždycky věřím.“

„Protože víš, že bych jinak nemohl odejít,“
odpověděl.

Objala ho. Silně, jako by si ho chtěla zapamatovat celým tělem. Martin zavřel oči a na okamžik si dovolil být jen mužem, ne velitelem, ne Vlkem. Jen manželem v kuchyni, která voněla polévkou a domovem.

„Miluju tě,“ řekla Anna, jednoduše. Bez patosu. Jako něco, co se nemusí dokazovat.

Martin ji políbil do vlasů.

„Jsi to jediné, co mě drží při životě,“ odpověděl. „A to jediné, kvůli čemu má smysl bojovat.“

Oddálila se jen o kousek, aby mu viděla do tváře.

„Tak se vrať. Ne jako hrdina. Jako můj muž.“

Přikývl. Ještě jednou ji políbil – krátce, pevně, jako pečeť. Pak se otočil ke dveřím.

Neohlédl se. Kdyby to udělal, možná by už neodešel.

Anna zůstala stát sama v kuchyni. Slyšela jeho kroky, jak mizí ve tmě, a pak už jen tlumené hlasy mužů a zavření vrat.

Položila ruku na místo, kde ještě před chvílí stál.

Cesta ke kostelu vedla postranními ulicemi, tam, kde lampy buď nesvítily, nebo svítily jen napůl. Muži kráčeli mlčky, rozptýlení, každý s vlastním stínem. Když se mezi domy konečně zvedla silueta věže svatého Michala, Martin zpomalil a zvedl ruku.

Kostel působil klidně. Až příliš.

Těžké dveře se po krátkém zaklepání otevřely jen na škvíru. Objevila se tvář faráře, bledá a napjatá, ale oči mu na okamžik viditelně ulevily, když je poznal.

„Rychle,“ zašeptal a pustil je dovnitř.

Uvnitř panovalo přítmí. Jen několik svící hořelo u bočních oltářů, jejich světlo se třepotalo po sloupech a vrhalo dlouhé stíny do klenby.

Vzduch voněl voskem a studeným kamenem. Kostel byl starý – a pamatoval si víc, než by měl.

„Nikdo vás nesledoval?“ zeptal se farář tiše, zatímco znovu zajišťoval dveře.

„Kdyby ano, už bychom to věděli,“ odpověděl Karel.

Farář přikývl. Vedl je k postranní sakristii. Tam, pod lavicí zakrytou plátnem, vytáhl dřevěnou bednu. Otevřel ji. Uvnitř byly pečlivě zabalené nálože, rozbušky, dráty.

„Tohle je všechno, co mám,“ řekl. „Zbytek už jsem předal jinam.“

Karel si jednu z náloží vzal do ruky, zkušeně ji potěžkal. „Bude to stačit.“

„Musí,“ odvětil Martin.

Farář si je postupně prohlédl. Zastavil se pohledem u každého z nich, jako by si je chtěl zapamatovat.

„Po akci sem nechodte,“ řekl vážně. „Kdyby se

něco pokazilo, kostel bude první místo, které prohledají.“

„A vy?“ zeptal se Pavel. „Co když přijdou i tak?“

Farář se slabě pousmál.

„Pak budu dělat to, co dělám vždycky. Modlit se... a lhát.“

Martin k němu přistoupil blíž. „Když se rozjede peklo, budeme potřebovat úkryt. Informace. Cokoli.“

„Vím,“ přerušil ho farář. „Pošlu zprávu přes staré kanály. A pokud někdo z vás...“ Zarazil se. „Pokud se někdo nevrátí, postarám se, aby nezmizel beze stopy.“

Na okamžik zavládlo ticho, těžké a hutné.

„Děkujeme,“ řekl Martin prostě.

Farář přikývl a udělal nad nimi krátké gesto kříže. Nebylo okázalé. Spíš lidské.

„Ať se vrátíte,“ dodal.

Muži si výbušniny rozdělili, bednu znovu zakryli a jeden po druhém se vytratili zpět do noci. Martin šel poslední. Než odešel, otočil se ještě jednou.

Farář stál uprostřed kostela, obklopen stíny sloupů. Na okamžik se zdálo, že se ty stíny pohybují jinak než světlo svící.

Martin to setřásl.

Dveře se zavřely.

Noc v Römerstadtu

Noc byla těžká a bezhvězdá. Nad nádražím v Römerstadtu se vznášel pach uhlí, oleje a mokrého dřeva. Tlumená světla lamp kreslila dlouhé stíny po perónu, kde stál nákladní vlak připravený k odjezdu na východ. Vagóny byly plné munice, pohonných hmot a beden označených orlicí říše.

Ve stínech mezi skladišti se pohybovaly postavy.

Byli čtyři. Mlčeli, komunikovali jen gesty – ale každý z nich byl jiný a noc je obnažovala víc než den.

Vlk kráčel první. Vysoký, ramenatý, s pohybem člověka, který už viděl příliš mnoho smrtí, než aby se jich ještě bál. Jizva přes levý tvář mu táhla koutek úst dolů a dodávala obličej trvalý výraz pohrdání. Býval učitelem dějepisu, než mu Němci zastřelili ženu při první razii. Od té

doby si říkal Vlk – ne proto, že by byl krutý, ale protože věděl, že vlk přežije jen ve smečce.

Karel šel vzadu a kryl ostatní. Nejstarší z nich, s prošedivělými vlasy schovanými pod čepicí. Ruce měl mozolnaté, dlaně rozpraskané od práce v lomu. Mluvil málo, ale když už promluvil, ostatní poslouchali. Pamatoval si ještě císaře a věděl, že žádná říše netrvá věčně. Nocí se pohyboval s klidem člověka, který už jednou všechno ztratil.

Josef, drobný muž s ostrými rysy, byl jejich střelec. Dřív pracoval jako četník, než odmítl přísahat věrnost říši. Zbraň držel s chladnou jistotou, prst měl vždy připravený, ale oči mu těkaly – ne strachem, nýbrž výpočtem. Neustále hledal únikové cesty, stíny, okna, která by mohla skrývat smrt.

Pavel byl nejmladší. Sotva dvacetiletý, s rukama, které se ještě nedávno třáslы nad učebnicemi, ne nad výbušninami. Byl to ale on, kdo rozuměl drátům, roznětkám a

časovačům. Technický talent zdědil po otci, kterého gestapo odvěklo před dvěma lety. Pavel se bál – a právě proto byl nebezpečný. Strach ho nutil být pečlivý. Každý krok měli nacvičený, každý pohyb promyšlený. Kabáty měli tmavé, obličeje začerněné sazemi. Nejmladší z nich, říkali mu Pavel, klečel u kolejí a s chvějícími se prsty upevňoval nálož. Časovač tiše cvakal – zvuk hlasitější než střelba.

„Ještě minutu,“ zašeptal velitel, muž s jizvou přes tvář, kterému všichni říkali Vlk.

V dálce zahoukal vlak. Nebyl to jejich.

Světlo reflektoru se náhle pohnulo.

„Poplach,“ procedil někdo mezi zuby.

Na druhém konci perónu se zastavila hlídka wehrmachtu. Dva vojáci postávali u sloupu s lucernou, třetí – poddůstojník s karabinou – se zadíval směrem k vagónům. Světlo jeho baterky se na okamžik zachvělo.

„Hast du das gesehen?“ zamumlal.

Kužel světla přešel po kovu kol, po šterku, po stínu, který se pohnul tam, kde před vteřinou neměl být. Pavel ztuhl. Dech se mu zadrhl v krku, ruce přitisknuté k náloži. Vlk zvedl ruku – sevřená pěst, rozkaz nehybnosti.

Baterka se vrátila. Zastavila se o vagon blíž. Ozval se zvuk odjišťované zbraně.

„Alarm—“

První výstřel rozerval noc.

Vlk se ani nepohnul – jen zvedl pušku a vystřelil. První voják wehrmachtu se zhroutil, kulka mu prošla hrdlem a přerušila výkřik dřív, než stačil vzniknout. Druhý se instinktivně otočil, ale Vlk už mířil znovu. Kovové cvaknutí závěru, krátký nádech, výdech – rána. Muž padl na kolena a zůstal viset o vagon, krev stékala po šedém plášti.

Perón explodoval pohybem.

Z budovy nádraží se vyřítila další hlídka. Kulomet se rozštěkal a střely se zakously do plechů vagónů. Josef odpověděl přesnou dávkou, kryl Pavla u kolejí. Jiskry létaly, železo kvílelo a vzduch se naplnil prachem a křikem.

Vlk postupoval vpřed, krátkými skoky mezi stíny. Využíval chaosu. Viděl jen cíle.

Třetího vojáka zasáhl do hrudi. Čtvrtého, který se snažil rozvinout kulomet, trefil do hlavy z boku – muž se zhroutil, jako by mu někdo uťal nitě. Pátý utekl. Vlk ho nechal jít.

„Zpátky! Ke zdi!“ vykřikl německý poddůstojník.

Pozdě.

„Hotovo!“ vykřikl Pavel.

Vlk ho strhl k zemi právě ve chvíli, kdy kulometná dávka rozervalo místo, kde stál před vteřinou. Jeden z partyzánů, starší muž jménem Karel, zůstal pozadu. Zasáhla ho

kulka do ramene, ale střílel dál, dokud ostatní neustoupili.

„Ted!“

Výbuch přišel jako hrom z hlubin země. Koleje se zvedly, vagóny se převrátily jako dětské hračky. Ohnivá koule osvítila celé město. Tlaková vlna rozbila okna v okolních domech a nádraží zmizelo v kouři a plamenech.

Partyzáni běželi.

Sirény začaly výt. Z věží se rozezněly zvony – ne varovné, ale vyděšené. Město se probouzelo do války.

Úniková cesta vedla přes zahrady, dvorky a úzké uličky. Karel klopýtal, krev mu barvila košili. Vlk ho podpíral, dokud nemohl.

„Nezastavuj,“ vydechl Karel. „Já je zdržím.“

Schoval se mezi smrky u staré lesní cesty, přitiskl záda k chladné kůře a pomalu zvedl pušku. Rameno mu pálilo, krev prosakovala kabátem, ale ruce měl klidné. Viděl, jak se

ostatní ztrácejí mezi stromy – Vlkovu siluetu, Josefův nízký běh, Pavlův zakopávající stín.

„Běžte,“ zašeptal do tmy, i když ho nikdo nemohl slyšet.

První vojáci wehrmachtu vběhli do lesa v roztržité formaci. Karel počkal, až budou blíž. Pak vystřelil.

První padl okamžitě. Druhý se zhroutil s výkřikem, který umlkla další rána. Les odpověděl ozvěnou. Němci se rozprchli, pálili naslepo do křovin. Kůra stromů se tříštila, větve padaly.

Karel změnil pozici. Plazil se vlhkým jehličím, dech měl krátký a trhaný. Další výstřel – zásah. Pak bolest, ostrá a pálivá. Kulka ho trefila do stehna. Zaklel, opřel se o strom a střílel dál.

„Dort! Im Wald!“

Kulky svištěly kolem. Jedna ho zasáhla do boku, další roztrhla kabát na prsou. Každý nádech byl boj. Přesto znovu zvedl pušku a

vystřelil. Viděl, jak se jeden z vojáků svalil k zemi a zůstal ležet.

Karel se sesunul na kolena. Les se mu rozmazával před očima. Přesto se usmál.

Zbylí partizáni už byli pryč.

Když Němci konečně obklíčili místo, odkud střílel, našli jen tělo opřené o strom, prsty stále sevřené kolem zbraně. V Karlových očích nebyl strach.

Jen klid.

Zbytek skupiny se rozptýlil. Každý jiným směrem. Poslední, co Vlk slyšel, byla vzdálená střelba a výkřiky v němčině.

Les se znovu ponořil do ticha, přerušovaného jen praskáním ohně a vzdálenými povely.

Wehrmacht zajišťoval prostor, světla baterek křížovala kmeny stromů. Psi kňučeli, zmatení pachy krve a střelného prachu.

Po chvíli se z cesty ozval hluboký zvuk motoru.

Černý mercedes se objevil mezi stromy jako cizí těleso. Lak pohlcoval světlo, chrom se leskl chladně a bez emocí. Vůz zastavil. Dveře se otevřely.

Vystoupil muž v uniformě SS. Vysoký, pečlivě upravený, s čepicí naraženou přesně tak, jak předepisoval předpis. Mezi prsty svíral doutník, z jehož konce se líně zvedal kouř. Každý jeho krok byl pomalý, měřený, jako by si chtěl dát záležet, aby si noc zapamatovala jeho přítomnost.

„Tak?“ pronesl klidně.

Poddůstojník wehrmachtu zasalutoval.

„Přepad. Sabotáž na nádraží. Pronásledovali jsme skupinu do lesa. Jeden z nich zůstal pozadu.“

Velitel SS přikývl a vyfoukl kouř. Nepospíchal. Rozhlédl se po stromech, po rozstřílené kůře, po stopách v jehličí. Pak pomalu přistoupil k tělu.

Karel seděl opřený o strom, hlava lehce skloněná. Oči měl otevřené.

Muž z SS si k němu dřepl. Zadíval se mu přímo do tváře, pak ještě blíž – až jejich pohledy dělila jen tenká vrstva kouře. Dlouhé vteřiny mlčel. Jako by čekal, že mrtvý promluví.

„Co tě k tomu přivedlo?“ zašeptal téměř zvědavě. „Útočit na říšskou armádu. Vědět, že nemáš šanci.“

Zkoumal jeho ruce, mozolnaté a ztuhlé. Oblečení, prosté a opotřebované. Nebyl to profesionál. Nebyl to fanatik.

„Ne strach,“ zamumlal. „Ne nenávist.“

Zvedl Karlovu hlavu a znovu se mu zadíval do očí. „Přesvědčení,“ rozhodl se tiše.

Vstal a oprášil si rukavice.

„Najděte ostatní,“ řekl, už bez emocí. „A město izolujte. Römerstadt má problém, který se nedá vyřešit běžnými prostředky.“

Doutník dopadl do jehličí a zhasl.

Dlouhé hodiny se partizáni schovávali ve stínech stromů, než se odvážili pomalu vrátit do města. S přibývajícím světlem už neměli na vybranou. Museli se vrátit do svých domovů, než se o jejich noční akci dozví někdo, kdo by neměl.

Les je vyplivl na okraji Römerstadtu krátce před svítáním.

Vlk první zkontroloval ulici. Přikrčil se za kamennou zídkou zahradnictví, které pamatovalo lepší časy – rozbité skleníky, střepy skla v hlíně, pach mokré země. Josef se držel při zemi, oči neustále v pohybu. Pavel funěl, kolena se mu třásla únavou i šokem.

Město bylo vzhůru.

V dálce houkaly sirény, z náměstí se ozývaly povely v němčině. Hlídky wehrmachtu a pořádkové policie stály na křižovatkách, reflektory pročesávaly ulice. Okna domů byla zatemněná, závěsy stažené, jen tu a tam

problesklo světlo svíčky. Römerstadt se tvářil jako mrtvý, ale dýchal strachem.

Vlk kývl. Přeskočili nízký plot a sklouzli do úzké uličky zvané Pekařská. Dlážďení bylo kluzké od noční rosy. Po zdech se táhly stíny sušících se prádelen a oprýskané omítky. U zadního vchodu pekařství se na okamžik zastavili – projela hlídka na kolech, kovové zvonky zacinkaly, pak ticho.

Pokračovali dál.

Z Pekařské ulice se stočili k řece. Voda byla černá a pomalá, most hlídali dva vojáci s puškami. Vlk nečekal. Svedl je dolů k nábřeží, kde mezi kameny vedla servisní stezka používaná rybáři. Josef přešel první, kryl ostatní. Pavel uklouzl, ale Vlk ho zachytil dřív, než vydal zvuk.

Na druhém břehu je pohltila čtvrt starých řemeslníků.

Domy tu byly těsné, přimknuté k sobě, s úzkými průchody, které znal jen ten, kdo tu

vyrůstal. Dvorky voněly popelem a zelím. Z komínů se zvedal kouř – lidé vařili snídani, jako by tím mohli předstírat normálnost. V jednom z průchodů se museli přitisknout ke zdi; kolem prošla hlídka SS, černé uniformy pohlcovaly světlo, kroky tvrdé a jisté.

„Ted“,“ zašeptal Vlk.

Proklouzli za roh a vstoupili do stínu kostelní čtvrti.

Kostel svatého Michala se tyčil nad okolními domy jako strážce i soudce. Jeho věž byla po výbuchu zčásti očázená, severní zeď nesla čerstvé jizvy. Náměstí před chrámem bylo prázdné, ale ne opuštěné – na každém přístupu stála hlídka. Pytle s pískem, kulometné hnízdo u kašny, ostnatý drát u radnice.

Vlk zvolil cestu přes hřbitov.

Staré náhrobky se krčily ve stínu zdí, jména na nich byla setřená deštěm i časem. Přelezli

nízkou zeď, plazili se mezi hroby. Josef kryl, Pavel počítal kroky. Věžní hodiny odbily pět.

Zadní vchod do kostela byl přesně tam, kde měl být.

Dřevěné dveře byly pootevřené.

Uvnitř panovalo šero a chlad. Vzduch voněl voskem a kamenem. Když se za nimi dveře tiše zavřely, město zůstalo venku.

U oltáře klečel farář Matthias Adler.

Zvedl hlavu.

Jejich pohledy se setkaly v tichu, které bylo hlasitější než střelba.

„Přišli jste pozdě,“ řekl farář tiše.

Ticho v chrámu bylo hutné. Každý krok se rozléhal příliš hlasitě, jako by kameny poslouchaly. Vlk udělal dva pomalé kroky vpřed a zastavil se v uctivé vzdálenosti.

„Říkal jste, že jsme přišli pozdě,“ pronesl klidně. „Na co?“

Farář Matthias Adler mlčel. Pak zvedl hlavu.

Jejich pohledy se setkaly.

Vlk v jeho očích neviděl strach. Viděl lítost. Těžkou, unavenou, která patří lidem, již vědí víc, než by chtěli. Teprve potom si všiml stínu na pravé straně farářovy tváře. Nehybný stín se pohnul, když Matthias pootočil hlavu – a vyjevil se krvavý šrám, čerstvý, hrubě zamaskovaný. Otok pod okem. Prasklý ret.

Vlkovi došlo, co to znamená.

Už tu byli.

A nebyli to jen obyčejní vojáci.

„Výslech?“ zeptal se tiše, skoro soucitně.

Matthias přikývl. „Ptali se,“ řekl. „Na vás. Na mě. Na kostel.“

Josef se nepatrně pohnul. Pavel polkl.

Vlk se nadechl a změnil tón. Vědomě. „Tenhle kostel je starý,“ řekl hlasitěji, aby se slova

rozesla pod klenbou. „Viděl už horší věci než tři unavené muže.“

Při řeči se pomalu posunul stranou, jako by jen obcházel oltář. Jeden krok. Druhý. Sloupy byly masivní, kamenné, ideální kryt. Josef pochopil první. Přesunul se opačným směrem, nenápadně, jako stín. Pavel zůstal vzadu, blízko dveří, kde by mohl utéct – nebo padnout.

„Chtějí z vás udělat exemplární příklad,“ pokračoval Vlk. „Z města. Ze všech.“

Matthias zavřel oči. Na okamžik vypadal starší o deset let. „Vím,“ řekl. „A přesto... jsou věci, které se jim říct nedají.“

Vlk se zastavil u sloupu. Položil dlaň na chladný kámen. „Pak máme stejný problém,“ pronesl.

Někde venku zapraskalo. Kov o kámen. Povely tlumené zdmi.

Vlk se usmál – krátce, bez radosti. „Otče,“ řekl, „kolik je tady východů?“

Matthias se na něj podíval. Tentokrát v jeho očích nebyla jen lítost.

Bylo tam rozhodnutí.

Zvuk motorů se rozlil náměstím jako kovová vlna. Nejprve jeden, pak další – motocykly, nákladní vozy, osobní auta. Brzdy zaskřípaly. Ozvaly se krátké, ostré rozkazy v němčině, rázný rytmus podpatků o kámen. Dveře se zabouchly.

Kostel svatého Michala se nadechl.

Matthias Adler sevřel ruce. „Omlouvám se,“ vydechl. Slovo se mu zlomilo v krku. „Nevydržel jsem to. Mlátili... ptali se na vás. Na to, kdo vás kryje. Řekl jsem jim, že jste mířili sem.“

Vlk nehnul ani brvou. „Jak dlouho?“

„Minuty,“ odpověděl farář. „Možná méně.“

Zvenčí zaznělo ráznější zaklepání – ne na dveře, ale na kov. Jako když někdo kontroluje zámky. Hlasy se přiblížily.

„Je tu cesta,“ pokračoval Matthias rychleji, jako by mu slova hořela na jazyku. „Odpadní šachta. Starý odtok z dob, kdy kostel sloužil i jako útočiště. Vede pod presbytářem a ústí za hřbitovem, do křovin u potoka.“

Josef už byl v pohybu. Zkontroloval zásobníky, přitáhl popruh. „Úzká?“

„Ano,“ přikývl farář. „A nízká.“

„Takže poslední půjde ten, kdo umí krýt,“ řekl Vlk tiše.

Pavel zbledl, ale kývl. Sevřel detonátor, který si nesl od nádraží, a strčil ho zpět do kapsy. Ruce se mu třáslly méně než předtím.

Vlk rozdělil prostor pohledem. „Josefe, levý sloup. Dveře na sakristii. Krátké dávky, žádné hrdinství. Pavle, u zadního vchodu – jen kdyby.“

Kleknul a odjistil zbraň. Zvuk byl v tichu chrámu nepříjemně hlasitý.

Matthias ustoupil k boční kapli. Odsunul lavici, pak kamennou desku v podlaze. Zpod ní vydechl chlad a zatuchlina. Temná štěrbina, sotva na šířku ramen.

„Ted‘,“ zašeptal.

Venku se ozvalo zřetelné: „Öffnen!“

Vlk se ještě jednou rozhlédl po chrámu – po sloupech, po klenbě, po oltáři. Pak kývl.
„Jdeme.“

První kroky SS zazněly na schodech.

Vlk zmizel v temné šachtě jako první. Josef hned za ním, těsně, beze slova. Pavel se naposledy ohlédl do chrámu – po klenbě, po oltáři – a pak se spustil dolů. Matthias přiklopil kamennou desku a s námahou ji zasunul zpět na místo. Lavici vrátil o pár prstů stranou, ne dokonale. Dokonale už nebylo nic.

Když otevřel hlavní dveře, udeřila ho noc.

Černé uniformy zaplnily práh. Rána pažbou ho zasáhla do hrudi a odhodila zpět. Dopadl na kamennou dlažbu, vzduch mu vyrazil z plic. Zaslechl prasknutí – možná žebro, možná jen jeho vlastní dech. Pokusil se vstát. Podruhé přišel kopanec.

„Bleiben Sie liegen,“ zaznělo chladně.

Boty SS-manů se rozestoupily a dovnitř vstoupil důstojník. Sundal rukavice a rozhlédl se po chrámu, jako by hodnotil akustiku. Pak se sklonil k faráři.

„Kde jsou?“

Matthias se opřel o loket. Krev mu stékala z obočí do oka, ale setřel ji a zvedl hlavu. „Tady nikdo nebyl,“ řekl tiše.

Rána.

„Znovu,“ pobídl důstojník.

„Tady nikdo nebyl,“ zopakoval.

Výslech byl krátký a přesný. Otázky se vracely, měnily tón, hledaly slabinu. Oltář. Sakristie. Hřbitov. Matthias odpovídal pomalu, stále stejně. Každé slovo bylo krokem po tenkém ledě.

Venku zatím partyzáni lezli šachtou.

Byla nízká a úzká. Voda jim sahala ke kotníkům, místy ke kolenům. Stěny byly porostlé slizem, pach rozkladu se mísil s chladem. Nad hlavami duněly kroky, tlumené hlasy, kov o kámen. Pavel se zasekl, lapal po dechu. Josef ho zatahal za kabát a posunul dál. Vlk šel poslední, občas se zastavil a naslouchal.

„Rychle,“ zašeptal.

Šachta se stáčela a klesala. Nakonec ucítili proud studeného vzduchu. Mříž byla zrezivělá. Josef ji vyrazil pažbou. Vyplazili se ven do křovin za hřbitovem, mokří, špinaví, živí.

V kostele důstojník SS přistoupil k oltáři. Položil na něj dlaň. „Kámen je posunutý,“ poznamenal.

Matthias zavřel oči. Tentokrát mlčel.

„Zavolejte ženisty,“ řekl důstojník. „A nikoho sem nepouštějte.“

Farář se znovu pokusil vstát. Kolena se mu podlomila, ale zůstal klečet. Bolest byla ostrá, ale čistá.

Dveře chrámu se znovu otevřely.

Velitel SS vstoupil pomalu, jako by přicházel na vlastní mši. V ruce držel pistoli, černou a lesklou. Zastavil se před klečícím farářem a beze slova mu přiložil hlaveň ke spánku.

„Ted,“ řekl klidně, „mi odpovíte.“

Matthias Adler se zachvěl. Slzy mu stékaly po tvářích a mísily se s krví. Viděl už jen rozmazané obrysy – klenbu nad sebou, světlo svící, temné postavy kolem. Věděl, že konec je blízko. Přesto mlčel.

„Kudy šli?“

Mlčení.

„Kolik jich bylo?“

Mlčení.

Velitel se lehce pousmál. „Víra,“ zamumlal.

„Zvláštní věc. Dává lidem odvahu umírat za cizí hříchy.“

Otočil hlavu. „Najděte vstup.“

Jeden z mužů SS odsunul lavici, druhý poklekl a zapřel se o kamennou desku. Kámen s tupým zaduněním povolil a odkryl temný otvor šachty. Z útrob vystoupil chladný, vlhký dech.

Velitel se na faráře ještě jednou podíval.

„Poslední šance.“

Matthias zavřel oči.

Granáty zmizely v otvoru.

První výbuch otřásl podlahou. Druhý rozerval ticho. Kameny se sypaly, prach se zvedl až ke klenbě. Oltář se zachvěl a z hlubin kostela se

ozval dutý, táhlý zvuk – jako by se pod zemí něco probudilo.

Velitel SS zvedl hlavu.

„Zajímavé,“ pronesl tiše.

Matthias Adler se sesul na dlažbu. Slzy mu stále tekly, ale rty se mu pohnuly v němé modlitbě.

Pod oltářem se cosi pohnulo.

A kostel svatého Michala poprvé po staletích otevřel své srdce.

Velitel SS stál uprostřed hlavní lodi a díval se kolem sebe s výrazem člověka, který konečně našel něco, co hledal, aniž by věděl, že to hledá. Byl to typický árijec z plakátů a náborových brožur: vysoký, světlolasý, s ostře řezanou čelistí a chladně modrýma očima. Vlasy měl učesané s vojenskou přesností, uniformu bez jediné chyby. V jeho postoji nebylo nic přehnaného – žádná zbytečná

gesta, žádný spěch. Jen klidná, přesvědčená autorita.

Oči mu sklouzly po poškozeném oltáři, po prasklinách v kameni, po prachu ve vzduchu. Na okamžik se mu koutky rtů nepatrně zvedly.

„Zajímavé místo,“ pronesl tiše.

Na jeho pokyn se vojáci dali do práce. Lavice padaly k zemi, dřevo praskalo. Vitráže se tříštily s ostrým, téměř radostným zvukem. Jeden z mužů převrátil svatostánek, jiný strhl závěsy. Benzín se rozléval po dlažbě v lesklých proudech, jeho pach přebil vosk i kadidlo.

Matthias Adler se pokusil vstát.

Velitel SS to zahlédl. V jediném kroku byl u něj. Prudce ho chytil za límec a vytáhl ze země, jako by vážil sotva nic. Přitiskl ho k výbuchem rozbořenému oltáři; kámen byl studený a vlhký.

„Vy jste věděl,“ zasyčel.

Rána přišla bez varování. Tvrdá, přesná.
Matthiasova hlava se trhla do strany a on se
sesunul k zemi. Zůstal ležet, lapal po dechu.
Rukou bezděčně hmatal po podlaze – a dotkl
se něčeho železného. Studeného. Starého.

Kroky.

Vojáci odcházeli. Jeden po druhém. Poslední
vyšel velitel SS. Ve dveřích se zastavil, vytáhl
doutník a dlouze potáhl. Dým se stočil ke
klenbě.

Hodil doutník na benzínem politou podlahu.

Plameny vyšlehly okamžitě. Olízly lavice,
vyšplhaly po závěsech, zakously se do dřeva a
barevného skla. Oheň se rozběhl chrámem
jako živá věc.

Velitel zavřel těžké dveře.

Zvenčí zaznělo cvaknutí zámku.

Motor nastartoval. A pak už jen vzdalující se
zvuk kol.

Uvnitř kostela praskalo dřevo a kámen.
Matthias Adler otevřel oči.

V ruce svíral železo, které sem nepatřilo.

Matthias Adler se pohnul.

Každý nádech páčil, kouř mu dráсал hrdlo.
Oheň už polykal lavice a plazil se po zdech
jako živá bytost. Zvon ve věži se rozezvučel
sám od sebe, znetvořený žárem, a jeho hlas
zněl jako nářek.

Farář se z posledních sil doplazil k oltáři. Prsty
nahmatal uvolněný kámen. Zatlačil. Kámen
povolil s hlubokým, starým zvukem, který
neměl s praskáním ohně nic společného. Pod
oltářem se otevřel vstup.

Dolů vedlo několik schodů.

Sestupoval pomalu, opíral se o stěnu. Teplo
zůstávalo nahoře, tady dole byl chlad – vlhký,
hrobový. Když sestoupil poslední schod,
plameny nad ním zaduněly a část klenby se
zřítila. Vchod se za ním zúžil, ale nezavřel.

Krypta byla menší, než čekal. Za první kamennou zdí, sotva viditelnou v šeru, ležel oltář.

Nebyl vztyčený. Byl položený.

Kámen byl tmavý, hladký, pokrytý znaky, které nepatřily žádné církvi. Vlci s otevřenými tlamami, kruhy, přerušené linie a symboly připomínající runy, ale starší. Mnohem starší.

Matthias udělal krok.

Pod nohou cosi zapraskalo.

Sklonil se a ruka mu narazila na kost. Pak na další. Dvě kostry ležely u oltáře, jako by ho střežily i po smrti.

Jedna byla oděná do zbytků rytířského roucha. Na hrudi se rýsoval vybledlý templářský kříž. Zbroj byla rozežraná časem, ale pořád působila těžce a hrozivě. Druhá kostra měla na sobě zbytky dívčího šatu, látka se rozpadala při doteku. Prsty měla sevřené, jako by něco svírala – nebo chránila.

Matthias se zachvěl.

Hmatem prohledával zem kolem oltáře. Prsty narazily na chladný kov.

Meč.

Čepel byla jednoduchá, bez ozdob, ale dokonale vyvážená. Vedle ní ležela malá lahvička z tmavého skla, uzavřená voskem. Když ji zvedl, ucítil slabou vůni železa a bylin.

Díval se na ni.

A pak to uslyšel.

Ne hlasy zvenčí. Hlasy z hloubky.

Šepot v jazyce, který neznal, a přesto mu rozuměl. Obrazy se mu míhaly před očima – lesy zalité měsícem, muži v kožešinách, krev stékající po kameni, vlci obíhající kruh. A mezi tím tvář dívky, klidná, smířená.

Vypij, šeptaly hlasy.

Přežiješ.

Budeš strážcem.

Matthias sevřel lahvičku pevněji. Ruce se mu třáslly. Nad hlavou se chrám hroutil a oheň řval jako soudný den.

Stál na prahu volby, která neměla nic společného s vírou, jak ji znal.

Matthias klečel u sarkofágu. Prsty pomalu přejížděl po vyrytých znacích, po rýhách, které byly starší než modlitby, jež se tu kdy odříkaly. Kámen byl chladný a živý zároveň, jako by pod povrchem něco dýchalo.

Poslední zbytek světla – úzký, oranžový pruh – dopadal do krypty skrze rozvalený vstup. V tom světle zvedl lahvičku. Její obsah slabě zářil, pulzoval jako krev viděná skrze kůži. Šepoty zesílily.

Slib byl dán.

Strážce musí vstát.

Vypij.

Zavřel oči. Neodříkal modlitbu.

Napil se.

Tekutina byla studená a pálivá zároveň.
Projela mu hrdlem jako ocel a v hrudi
explodovala v žáru. V témže okamžiku se z
výšky ozval kovový nářek.

Zvon.

Padal.

Nárazu se nedalo uniknout – ohlušující dunění
roztrhlo noc, zem se zachvěla a zbytky schodů
se sesuly. Prach zaplnil kryptu a poslední
světlo zmizelo. Vstup byl zavřen.

Absolutní tma.

Matthias vykřikl – a zarazil se.

Viděl.

Ne světlo, ale tvary. Obrysy kamene, chladné
linie oltáře, prázdné oční důlky koster. Tma
nebyla prázdná. Byla plná.

Jeho tělo se sevřelo v křeči. Kostí zapraskaly.
Svaly se napnuly a znovu přeskupily, jako by si

vzpomínaly na jiný tvar. Z úst mu unikl
chraplavý dech, hlubší, cizí.

Slyšel víc.

Nad sebou rozeznal kroky, hlasy, německé
povely, vzdálené a přesto jasné. Cítil pach
benzínu, potu, strachu.

Srdce mu bilo pomaleji.

Silněji.

Když se dotkl vlastní tváře, ucítil, že se mění.
Smysly se zостřily, bolest ustupovala a místo
ní přicházela síla, syrová a nespoutaná. V
hlavě mu zaznělo zavrčení – ne hlasem, ale
instinktem.

Vlci na oltáři se v jeho vidění pohnuli.

Matthias Adler, farář kostela svatého Michala,
už nebyl sám.

V kryptě se zrodil strážce.

A nahoře, v hořícím městě, o tom ještě nikdo
nevěděl.

Dům Vlka

Slunce stálo vysoko a den byl klamně klidný.

Martin, kterému muži v lese říkali Vlk, sekl kosou dlouhým, plynulým obloukem. Tráva padala v měkkých pruzích, šťáva z čerstvě přetátých stébel voněla létem a hlínou. Každý pohyb měl úsporný, přesný – tělo si pamatovalo rytmus práce stejně dobře jako rytmus střelby.

Na zahradě bylo ticho, přerušované jen kovovým šelestem kosy a občasným zakdákáním slepic. U plotu stála králikárna, dřevo vyšisované sluncem, pletivo pečlivě spravené. Všechno působilo obyčejně. A právě proto to bylo nebezpečné.

Jeho žena Anna sbírala posečenou travu do náruče a nosila ji na hromadu u stodoly. Když se otočila, slunce jí stálo za zády. Světlo jí obtékalo postavu, kreslilo jemný obrys ramen a pasu, prosvítalo skrze řídkou látku šatů.

Vlasy měla stažené, ale několik pramenů se jí uvolnilo a zářilo jako měď.

Martin se na okamžik zastavil.

Viděl ji tak, jak ji viděl poprvé – ne jako ženu velitele, ne jako někoho, kdo ví příliš mnoho, ale prostě jako Annu. Krásnou v obyčejnosti. V pohybu, který nebyl určený k obdivu, a přesto ho k němu nutil.

Usmála se na něj, když si všimla jeho pohledu. Nebyl to široký úsměv, spíš tiché porozumění mezi dvěma lidmi, kteří sdílejí víc, než by kdy řekli nahlas. Martin cítil v hrudi krátké bodnutí – strach i vděčnost zároveň.

Slepice se rozběhly, když Anna vysypala další náruč trávy. Králík v kleci se postavil na zadní a chvíli ji pozoroval.

Martin znovu zvedl kosu.

Věděl, že ten klid je vypůjčený. Že někde mezi tímto dvorem a lesem, mezi sluncem a stínem, už běží čas, který jim nepřeje.

Ale právě teď si ten obraz vtiskl do paměti.

Pro případ, že by byl poslední.

Martin se napřímil a pohlédl přes zahradu,
přes střechy domů směrem k náměstí.

Nad městem stoupal kouř.

Ne ten lehký, domácí, který se zvedá z komínů
v poledne. Byl tmavší, hustý, trhaný větrem.

Zvedal se od kostela svatého Michala a
rozplýval se do oblohy jako špinavá skvrna na
modrém plátně.

Vlkovi se sevřel žaludek.

Kosa mu v ruce ztěžkla, jako by byla z olova.

Věděl, co ten kouř znamená. Nejen oheň.

Zásah. Zprávu.

Anna k němu přišla tiše. Vzala ho za ruku, jako
to dělala pokaždé, když cítila, že se v něm
něco láme. Když zvedla hlavu, uviděla jeho oči
– a v nich strach, který se Martin nikdy
nenaučil skrývat před ní.

„Co se stalo?“ zašeptala.

Neodpověděl.

Jen ji k sobě přitáhl.

Políbili se pomalu, naléhavě, jako by tím dotykem chtěli zastavit čas. Její rty byly teplé, chutnaly po létě a práci. Martin cítil, jak se mu dech uklidňuje, a zároveň jak se v něm cosi trhá – protože věděl, že ten polibek není jen o lásce, ale o loučení, které ještě nebylo vysloveno.

Anna mu položila čelo na hrud'. „Vrátíš se,“ řekla tiše. Nebyla to otázka.

Martin se znovu podíval ke kouři nad kostelem.

A přikývl.

Protože Vlk se vrací vždycky.

I když už tuší, že tentokrát se něco změnilo.

Anna si sedla do čerstvě posekané trávy a dlaněmi ji nervózně mačkala. Vůně léta byla náhle těžká.

„Martine...“ začala a hlas se jí zlomil. „Víš, že tím ohrožuješ nás oba. Dům. Všechno.“

Sedl si k ní. Když mluvila, díval se jí do očí a cítil, jak se v něm pere strach s tvrdohlavou jistotou. „Kdybych ustoupil,“ řekl tiše, „nezbylo by nic, čemu bych mohl říkat domov.“

Slzy jí stekly po tvářích. Neodmítla ho. Jen se k němu přitiskla, jako by hledala oporu v něčem pevném a známém.

Políbil ji.

Tráva pod nimi byla ještě teplá od slunce. Martin ji přitáhl blíž, ruce se mu chvěly dychtivostí i strachem. Látka šatů povolila a on ji objímal s naléhavou něhou, prsty se ztrácely v křivkách jejího těla, v teple a dechu, které znali jen oni dva. Anna mu vyšla vstříc,

zavřela oči a na okamžik zapomněla na kouř nad městem.

Byla to blízkost, která nechtěla svědky – tichá, spalující a křehká.

A právě v ní se z dálky ozval zvuk.

Nejprve tlumený. Pak zřetelnější.

Motory.

Anna se napjala. Martin zvedl hlavu.

Klid se rozpadl.

Anna se začala rychle oblékat, ruce se jí třásly tak, že se knoflíky vzpíraly. Látka jí byla najednou cizí a studená. Instinktivně se postavila za Martina, schovala se do stínu jeho zad, jako by jeho tělo mohlo pohltit i strach.

Vrata od dvora se s ranou rozletěla. Dřevo zapraskalo a po kamenech zazněly těžké kroky. Vojáci s nabitými zbraněmi postupovali

vpřed, systematicky, bez spěchu. Uzavírali kruh.

Anna cítila, jak se jí svírá hrdlo. V uších jí hučelo, svět se zúžil na zvuk bot, kovový cinkot výstroje a vlastní dech, který nedokázala zpomalit. Myslela na dům, na králíky v kleci, na trávu ještě vlhkou od šťávy. Na to, že tohle všechno může během jediné minuty zmizet.

Na dvůr vjel malý nákladní vůz. Motor zaskučel a umlkl. Ticho, které po něm zůstalo, bylo horší než hluk.

Pak přišel velitel SS.

Šel přímo k Martinovi. Neohlížel se. Jako by Anna neexistovala.

A přesto cítila, že každý jeho krok ji míří do zad.

Napětí sílilo.

Velitel SS se zastavil krok před Martinem. Měřili si oči v oči. Úsměv velitele byl tenký, vycvičený.

„Jméno,“ řekl klidně.

Martin pokrčil rameny. „Na maloměstě? Tady si říkáme všelijak. Podle práce. Dneska jsem zahradník.“

Několik vojáků ztuhlo. Velitel se mírně naklonil, jako by ho odpověď pobavila.

„Zahradník,“ zopakoval a prohlížel si posekanou zahradu. „Zajímavé. A víte, proč jsme tady?“

„Ne,“ odpověděl Martin bez zaváhání. „Ale soudě podle toho, jak jste sem vjeli, hádám, že jste zabloudili.“

Velitel si sundal černou koženou rukavici. Pomalu. Prst po prstu. „Včera v noci byl vyhozen do povětří vlak. Dnes hoří kostel. Někdo nám tu kazí pořádek.“

„To je nepříjemné,“ řekl Martin suše. „Pořádek je důležitý. Zvláště když ho někdo přijede udělat s nákladákem.“

Ticho zhoustlo. Vojáci namířili zbraně na Martina. Anna s sebou trhla, když viděla namířené zbraně proti nim.

Velitel vytáhl doutník a s gestem, které mělo být velkorysé, ho Martinovi nabídl. „Na uklidnění.“

Martin se lehce uklonil. „Děkuji. Nekouřím. A od cizích si nic neberu.“

To gesto zůstalo viset ve vzduchu.

Několik vojáků zatajilo dech. Odmítnout nabídnutý doutník nebylo jen nezdvořilé – bylo to otevřené pohrdání.

Velitel SS se pomalu usmál, tentokrát bez humoru. Doutník vrátil k ústům a zapálil si s pečlivou přesností.

„To je... odvážné,“ řekl tiše. „Víte, odvážní lidé tu dlouho nevydrží.“

Martin se ani nepohnul. „Pak je štěstí, že jsem vytrvalý.“

Esesák vydechl kouř přímo mezi ně.
„Uvidíme.“

Udělal krok stranou a kývl na řidiče
nákladního vozu. „Otevřete.“

Zámky na korbě kovově cvakly. Plachta byla
stažena jedním tahem.

Uvnitř ležela těla.

Dva muži, nehybní, zabalení v šedých
přikrývkách potřísněných tmavými skvrnami.
Obličeje měl odkryté. Prach na nich ještě
nestihl sednout.

Velitel se vrátil pohledem k Martinovi.
„Poznáváte je?“ zeptal se klidně, téměř
zdvořile. „Byli... neukáznění.“

Martinovi se stáhla čelist. Na okamžik se mu
zastavil dech, ale neuhnula mu ani brva.
Mlčel.

„Zvláštní,“ pokračoval velitel. „Člověk by čekal emoce.“

Anna vykřikla.

Zvuk byl ostrý a krátký, jako když se trhá látka. Vytrhla se Martinovi ze stínu a udělala krok vpřed, než ji zadržel.

Velitel se na ni konečně podíval. Úsměv se mu vrátil.

„Ach,“ řekl. „Tak přece jen.“

Velitel SS se k Anně obrátil pomalu, s přesností člověka, který ví, že má čas. V jeho očích nebyl hněv ani spěch, jen chladná zvědavost. Psychologie byla jeho zbraň – ne křik, ne rány. Ticho. Otázky. Pauzy.

„Znáte ty muže?“ zeptal se měkce. „Jména mi stačí.“

Anna cítila, jak se jí stáhly útroby. Pohled na mrtvé jí znovu projel tělem jako led. Věděla, že každé slovo může být past. Že pravda je nebezpečná a lež ještě víc. Podvědomě se

opřela o Martina, jako by se dotykem mohla vrátit do chvíle, kdy dvůr patřil jen jim.

„Ne,“ řekla po krátké pauze. Hlas měla tenký, ale nezlomil se.

Velitel přikývl, jako by odpověď očekával.

„Rozumím. Pak mi řekněte,“ pokračoval, „kde byl váš manžel včera večer.“

Anna si uvědomila, že se jí potí dlaně. V hlavě se jí rozsvítily obrazy – kuchyně, světlo lampy, čekání. Věděla, že velitel nehledá fakta. Hledá trhlinu. Strach, který by mohl rozšířit.

„Doma,“ odpověděla. „Se mnou.“

Velitel se usmál. Tentokrát sotva znatelně.

„Celou noc?“

Zaváhala o zlomek vteřiny. Právě ten zlomek.

Všiml si.

Byl vycvičený číst lidi jako mapy: mikropohyby, změny dechu, váhu ticha. Věděl, že Anna

nelže ze vzdoru, ale z ochrany. A ochrana je slabina.

„A kdy přišel?“ zeptal se tiše.

Anna polkla. Cítila Martinův klid za svými zády – pevný, mlčící. Uvědomila si, že pokud se zhrouť ona, zhrouť se všechno. Zvedla hlavu.

„Neodešel,“ řekla. „A přišel včas.“

Velitel se na okamžik odmlčel. Pak se narovnal. „Výborně,“ pronesl. „Tak si to zapamatujeme.“

Otočil se zpět k Martinovi. V očích mu zablesklo uspokojení lovce, který už ví, kudy vede stopa.

Anna zůstala stát. Srdce jí bušilo až v krku. Pochopila, že tohle nebyl konec výsledku.

Byl to začátek.

Velitel SS zvedl ruku.

„Oddělit,“ pronesl tiše.

Vojáci se pohnuli okamžitě. Dva chytli Martina za paže, zkroutili mu ruce dozadu a přitlačili ho k plotu. Další strhli Annu stranou. Neřvala. Jen klopýtla, když jí podrazili nohy.

„Kleknout,“ zazněl rozkaz.

Anna klesla na kolena do posekané trávy. Vlhkost jí prosákla sukní. Slyšela vlastní srdce, jak tluče nepravidelně, příliš hlasitě. Věděla, že se nesmí otočit. Že nesmí hledat Martinovy oči.

Velitel SS k ní přistoupil. Vytáhl pistoli.

Martin ucítil, jak se mu krev nahrnula do hlavy. Trhl sebou. Zkusil se vyškubnout. Marně. Ruce vojáků byly jako svěrák.

„Ne!“ vydechl.

Hlaveň se Anně dotkla spánku. Byla chladná.

Velitel se obrátil k Martinovi. Jeho hlas byl klidný, skoro znuděný. „Dám vám šanci. Napočítám do tří. Přiznáte se. Řeknete mi, kde jste byl včera v noci a s kým.“

Pauza. Krátká. Příliš krátká a děsivá.

Anna zavřela oči. V hlavě se jí promítl dvůr zalitý sluncem, tráva, jeho ruce. Nechtěla umřít. Ale ještě víc nechtěla, aby on žil s tím, že promluvil.

„Jedna,“ řekl velitel.

Martin cítil, jak se v něm cosi láme. Ne strach. Vztekla, zoufalá láska. Viděl Annina ramena, jak se nepatrně třesou.

„Dva.“

Zahrada byla náhle tichá. Ani slepice, ani králíci se nehýbaly.

„Tři—“

Anna otevřela oči.

Pomalů se otočila. Podívala se na Martina. V tom pohledu nebyla panika. Jen tiché porozumění. Jemně kývla hlavou.

Neříkej nic.

Martin ten pohled znal. Byl to stejný pohled, jaký měla vždycky, když už bylo rozhodnuto. Věděl, že má pravdu. A věděl také, že smrt dnes přijde tak jako tak.

Velitel SS si povzdechl, jako by ho hra přestala bavit. Koutky úst se mu sarkasticky zvedly. Pokrčil rameny.

Výstřel zazněl krátce.

Anna se zhroutila do trávy.

Martin vykřikl – zvuk byl zlomený, zvířecí. Kolena se mu podlomila a klesl k zemi. Slzy mu stékaly po tváři, aniž by je vnímal. Svět se zúžil na jediný obraz.

Čerstvě posekaná tráva se barvila do temného odstínu.

Velitel SS sklonil zbraň. „Vidíte,“ řekl chladně. „Rozhodování je někdy jednodušší, než si myslíme.“

Výstřel se odrazil od zdí města a dolehl až do hlubin pod kostelem svatého Michala.

Matthias Adler se v kryptě prudce probudil.

Nebylo to světlo, co ho vytrhlo ze spánku – byla ozvěna. Krátká, ostrá, nesená kamenem a zemí. Ještě než si uvědomil, kde je, cítil, že něco není v pořádku. Ne se světem. S ním.

Zvedl ruku.

Dotkl se kůže.

Nebyla hladká. Byla hrubá, pokrytá hustou srstí, která mu přejížděla po dlani jako cizí živá věc. Ztuhl. Přesunul prsty k předloktí – svaly byly silnější, natažené pod kůží, která se zdála příliš těsná. Prsty... prsty byly delší. Klouby vystouplé. Nehty ztvrdlé a zahnuté.

Z hrdla mu unikl tichý zvuk.

Když se dotkl tváře, nahmatl protáhlé rysy, čelist, která nebyla jeho. Zuby se mu tiskly na rty zevnitř, těžké, ostré. Dech byl hlubší, chraplavý, nesený hrudí, která se zdála větší, než si pamatoval.

Hrůza přišla pomalu. Ne jako křik, ale jako mrazivé pochopení.

Jsem jiný.

V temnotě viděl. Ne matně – jasně. Každý kámen, každý znak na oltáři vlčího bratrstva. Cítil chlad země, starou krev v kameni, pach popela nahoře. A pak...

Zvuk.

Dlouhý, zlomený výkřik, který se nesl městem jako otevřená rána.

Martinův výkřik.

Matthias sebou trhl. Srdce – těžké, pomalé – se mu rozbušilo. Výkřik nebyl jen slyšen. Byl cítěn. Jako by se dotkl něčeho hluboko v něm, něčeho, co se právě probudilo.

Z úst mu uniklo zavrčení.

Ne lidské.

V kryptě, pod hořícím kostelem, se zvedla postava, která už nebyla farářem.

Vyhrabal se z podzemí jako něco, co nemělo spatřit denní světlo.

Kámen, který zatarasil vstup do krypty, už nebyl překážkou. Ne pro něj. Prsty – dlouhé, kostnaté, zakončené černými drápy – se zakously do spár mezi bloky a s tichým praskáním staré malty je odsunul stranou. Každý pohyb byl cizí a zároveň přirozený, jako by to tělo znalo sílu dávno předtím, než se do něj narodila lidská mysl.

Z krypty si vzal rytířův meč.

Nebyl to jen kus železa. Čepel byla tmavá, místy zčernalá časem, ale ostří zůstalo hladké a chladné. Když jej sevřel, ucítil v dlani slabé chvění – jako by zbraň poznala, kdo ji znovu drží. Symboly na jílci se na okamžik zaleskly, sotva znatelně, v rytmu jeho dechu.

Vyskočil jedním skokem z krypty ven.

Nahoře už nebyl kostel.

Zbyly jen ohořelé trámy, propadlý strop a zuhelnatělé lavice, které se rozpadaly na popel při každém závanu větru. Oltář byl rozervaný výbuchem, kříž zlomený a visel nakřivo jako popravený. Ve vzduchu se mísil pach kouře, benzínu a spáleného dřeva – a pod tím vším cosi staršího. Znesvěcení.

Stál uprostřed trosek.

Hrud' se mu zvedla v hlubokém, chraplavém nádechu. Svaly se napnuly, páteř se prohnula a z hrdla se vydral zvuk, který nebyl modlitbou ani lidským hlasem.

Zavytí.

Dlouhé. Nelidské. Plné bolesti a hněvu, který se nedal pojmenovat slovy. Neslo se nad střechami Römerstadtu, lámalo se o zdi domů a mizelo v lesích za městem jako varování.

A pak otevřel oči.

Zářily.

Ne jako světlo svíčky. Ne jako oheň. Byly žluté, syté a hluboké, jako oči šelmy v noci. V jejich středu se zorničky stáhly do úzkých štěrbin a odrážely plameny kolem tak, že se zdálo, jako by v nich hořel vlastní oheň. Nebyl v nich strach. Nebyla v nich pochybnost.

Jen soud.

V těch očích už nebyl farář, který kázal o odpuštění. Nebyl tam muž, který se bál bolesti. Díval se z nich někdo starý, probuzený krví, ohněm a zradou.

Strážce. Znovuzrozený strážce města.

Zvedl meč, jehož čepel zachytila zbytky světla zapadajícího slunce, a otočil hlavu směrem k městu.

Někde tam dole ještě dozníval Martinův výkřik.

A on jej slyšel.

Vojáci s Martinem nejednali jako s člověkem.

Strhli ho ze země, ruce mu zkroutili za záda a surově svázali provazem, který se mu zařezával do zápěstí. Ne protestoval. Nedíval se na ně. Jeho pohled zůstal prázdný, vypálený něčím, co už nešlo zahojit. Když ho hodili na korbu nákladního auta, dopadl mezi dvě ztuhlá těla svých druhů. Cítil chlad jejich krve, pach smrti, který se mísil s benzínem a prachem.

Zůstal ležet.

Velitel SS vystoupil z auta a rozhlédl se po dvoře. Pohledem přejel Annino tělo, pak dům. Pokynul rukou, krátce, netrpělivě.

„Anzünden,“ pronesl.

Vojáci se dali do pohybu.

A v tom okamžiku se nocí rozlehl zvuk, který do toho světa nepatřil.

Zavytí.

Nešlo o vlka, jakého znali z lesů. Bylo hlubší, táhlejší, nesené bolestí a hněvem, který se

nedal lidským uchem správně pochopit. Zvuk se odrážel od zdí domů, převaloval se nad střechami a přicházel jasně – z místa, kde stál kostel svatého Michala.

Vojáci ztuhli.

Někdo instinktivně sevřel zbraň, jiný se otočil dokola, jako by hledal nepřítele, kterého neviděl. Rozkazy umlkly. Motory utichly. Všichni se otočili stejným směrem.

Ke kostelu.

Velitel SS zůstal stát. Doutník mu zůstal viset mezi prsty, ale zapomněl potáhnout. Jeho tvář, dosud chladná a znuděná, se nepatrně změnila. Nebyl to děs, ne takový, jaký znali jeho muži. Byl to sotva znatelný stín v očích. Záblesk něčeho, co nešlo ovládnout rozkazem.

Strach.

Martin to viděl.

Ležel na korbě, svázaný, obklopený mrtvými, a přesto se mu koutky úst zvedly. Ne v radosti. Ne v šílenství. Byl to pomalý, tichý úsměv člověka, který právě pochopil, že příběh ještě neskončil.

Jejich oči se střetly.

Na zlomek vteřiny nebyl velitel SS lovcem a Martin kořistí. V tom pohledu bylo něco nového. Něco, co velitel neznal a neuměl pojmenovat.

Zavytí zaznělo znovu.

Blíž.

Martin se zvedl, jak mu to svázané ruce dovolily. Řetězy na korbě zaskřípaly a mrtvá těla se pod ním nepatrně pohnula. Zvedl hlavu k vojákům, k velitelově postavě, která se rýsovala proti světlu hořícího domu, a vyplivl krev do prken.

„Slyšíte to?“ vykřikl chraplavě, hlasem zlomeným bolestí, ale plným opovržení. „To není vlk z lesa. To je město.“

Vojáci se na sebe podívali. Někdo ho okřikl, ale Martin se zasmál – krátce, drze, skoro radostně.

„Blíží se čas odplaty,“ pokračoval hlasitěji, jako by kázal. „Vlčice ve znaku Römerstadtu byla prostřelená... ale neumřela. Vstává. A bude si pamatovat každou ránu. Každý dům. Každou krev.“

Jeho pohled se zaryl do velitele SS. „A vás první.“

Na okamžik zavládlo ticho. Zavytí se znovu rozlehlo nad městem s blížící se nocí, teď už tak blízko, že se zdálo, jako by se dotýkalo kůže. Velitel sevřel čelist. V očích se mu cosi zlomilo — chladná kontrola povolila a vyplavila se pod ní syrová nervozita. Ruka s pistolí se nepatrně zachvěla.

„Dost! Halt die Klappe!“ procedil.

Přistoupil ke korbě rychle, prudce. Martin se ještě usmál, široce, vyzývavě, jako by už slyšel kroky pomsty v dlažbě ulic.

Rána přišla bez varování.

Pažba pistole dopadla na Martinův spánek s tupým úderem. Svět se mu roztrhl do bílé tmy a zvuky se vzdálily, jako by se propadaly do hluboké vody. Jeho tělo ochablo a sesulo se zpět mezi mrtvé.

Velitel ustoupil o krok, zhluboka se nadechl a rozkázal ostře, hlasem, který měl zakrýt třes: „Odvézt. Hned.“

Dvůr se pomalu vyprázdnil.

Motory naskakovaly jeden po druhém, pneumatiky rozrývaly hlínu a rozježděná tráva se lepila na kov. Vojáci už nemluvili. Jen krátké rozkazy, kovový zvuk zbraní a tiché cvaknutí závěrů. Nákladní auto s korbou se rozjelo jako první, pomalu, těžce, a odvezlo s sebou Martina – svázaného, bezvládného, ztraceného někde mezi živými a mrtvými.

Velitel SS odjel poslední.

Ještě jednou se podíval směrem ke kostelu,
odkud se už neozývalo zavytí, jen temné ticho.
Pak zabouchl dveře černého mercedesu.
Motor zavrčel, světla se vzdálila a dvůr se
ponořil do prázdna.

Zůstalo jen ticho. A kouř.

Za stodolou se cosi pohnulo.

Stín, který se oddělil od temnoty, byl nejprve
jen obrys – vysoký, hrbící se, s rameny příliš
širokými pro člověka. Pak vystoupil do zbytku
světla z hořícího domu.

Byl to farář.

A nebyl.

Jeho kroky byly tiché, téměř neslyšné. Když se
přiblížil k Anně, poklekl. Velké, srstí pokryté
ruce se třásly, ale dotýkaly se jí s takovou
opatrností, jako by se bály, že ji bolestí znovu
probudí.

Zvedl ji do náruče.

Byla lehká. Příliš lehká. Hlavu jí podepřel dlaní a sklonil se k ní. Z jeho hrudi unikl hluboký, zlomený zvuk – ne zavrčení, ale cosi mezi modlitbou a nářkem. Žluté oči potemněly, ztratily na okamžik svůj oheň.

Jemně se dotkl jejího čela.

Pak její spánky.

Pak rtů.

Slova, která šeptal, nebyla latinská ani lidská. Byla starší než kostel, starší než kříže a oltáře. Přesto v nich bylo požehnání. Ochrana. Rozloučení.

Poslední pomazání.

Opatrně ji položil zpět do trávy, tam, kde krev nasákla do čerstvě posekaných stébel. Namočil prsty do rudé vlhkosti a pomalu, s přesností kněze, který celý život opakoval stejný pohyb, jí na čelo nakreslil kříž.

Krev místo oleje.

Ticho místo zpěvu.

Zůstal nad ní chvíli klečet. Pak zvedl hlavu a
zadíval se směrem, kam odjela auta.

V jeho očích už nebyla jen bolest.

Byl tam slib.

Slib, že bezpráví toto město neovládne.

Sklep

Sklep byl nízký a vlhký. Zdi nasákly chladem a pachem staré omítky, v koutě kapala voda do plechového kbelíku a její pravidelný zvuk se stal měřením času. Martin seděl přivázaný ke kovové židli, ruce stažené za opěradlem, hlavu svěšenou. Jedno oko měl nateklé, druhým sledoval špinavou podlahu, jako by v ní bylo něco, co stojí za pozornost.

Světlo se rozsvítilo náhle. Ostré, bílé. Kroky. Klidné, přesné.

„Začneme znovu,“ řekl hlas, který si nepotřeboval zvyšovat tón.

Martin neodpověděl.

První otázky byly stejné jako předtím. Jména. Místa. Kontakty. Odpovědi, které očekávali, ležely na stolech v jejich kancelářích jako hotová řešení, stačilo je jen potvrdit. Martin mlčel. Když se usmál, bylo to sotva patrné, spíš stín pohybu v koutku úst.

Následovalo čekání. Ne rány, ale ticho. Hodiny bez slova, bez pohybu. Nechali ho sedět, aby si zvykl na bolest v zádech, na pnutí v pažích, na vlastní dech. Člověk v takovém tichu začne mluvit sám se sebou. To byl plán.

„Víte,“ ozval se po čase jiný hlas, „většina lidí se zlomí rychle. Ne kvůli bolesti. Kvůli strachu.“

Martin zvedl hlavu. „To vám věřím.“

Přišla únava. Přišla žízeň. Otázky se vracely v jiném pořadí, s jinými sliby. Nabídky. Úlevy. Návraty domů, které nikdo neměl v úmyslu splnit. Martin zavřel oči a představil si Annu v kuchyni, jak utírá stůl. Držel se toho obrazu, jako by to bylo lano hozené přes propast.

Když ho donutili vstát, nohy se mu podlomily. Znovu ho posadili. Znovu se ptali. Znovu mlčel.

„Jste tvrdohlavý,“ zaznělo. „Nebo hloupý.“

„Možná jen vím, kdy má smysl mluvit,“
odpověděl tiše.

Čas se rozpadl. Nevěděl, kolik nocí uběhlo.
Jen že pokaždé, když se dveře otevřely,
dokázal zvednout hlavu. Ne proto, že by byl
silnější než oni, ale proto, že měl důvod zůstat
sám sebou. Každá otázka, kterou
neodpověděl, byla volbou. Malou, tvrdou,
vybojovanou v sobě.

Nakonec přišlo zklamání. Ne v jeho tváři, ale v
jejich hlasech. Člověk, který nic nevydá, je
zbytečný nástroj.

„Vezměte ho pryč,“ řekl někdo. „Zatím.“

Když ho znovu nechali samotného, Martin se
opřel čelem o hrud' a zhluboka dýchal. Každý
nádech bolel, ale byl jeho. A to stačilo.

Ve sklepe zůstalo ticho.

A v tom tichu Martin neřekl nic — a tím řekl
všechno.

Dveře se otevřely prudčeji než předtím.

Ticho, které po sobě zanechali, skončilo. Kroky byly rychlejší, tvrdší. Už žádné otázky vyslovené klidným hlasem, žádné předstírání volby. Ve sklepě se změnil vzduch – byl těžší, nabitý netrpělivostí.

„Tak dost,“ zaznělo.

Někdo mu chytil hlavu za vlasy a trhnutím ji zvedl. Martin nestačil ani zaostřit. Rána přišla bez varování. Tupý úder pěstí do obličeje, který mu prudce otočil hlavu na stranu. Židle zaskřípala, pouta se napnula. V ústech ucítil kovovou chuť.

Nevydal ani hlásku.

Další rána byla tvrdší. A pak další. Nešlo o hněv – šlo o systematicčnost. O snahu rozbít něco uvnitř. Martin cítil, jak mu hučí v hlavě, jak se svět rozpadá na záblesky světla a stínů. Snažil se dýchat pomalu. Počítal nádechy. Držel se rytmu, aby neztratil vědomí.

„Jména!“ zaznělo znovu.

mlčel.

Údery pokračovaly. Každý byl otázkou, na kterou neodpověděl. Každý byl nabídkou, kterou odmítl. Hlavu měl těžkou, tělo otupělé, ale někde hluboko v sobě cítil klid – ten zvláštní, tvrdý klid člověka, který už ví, že nemá co ztratit.

„Myslíš, že tě někdo zachrání?“ sykl hlas těsně u jeho ucha.

Martin se pousmál. Krev mu stékala po rtu, ale úsměv byl skutečný.

„Ne,“ vydechl. „Myslím, že vás to bude mrzet.“

To byla poslední věta, kterou od něj toho dne slyšeli.

Další úder ho umlčel, hlava mu klesla dopředu. Neomdlel – jen se stáhl do sebe, do místa, kam už nedosáhli. Do kuchyně, do trávy na dvoře, k Anně. Tam, kde byl ještě člověkem, ne tělem v rukou cizích lidí.

Když ho nakonec nechali být, visel na popruzích, sotva při vědomí. Dech měl mělký, ale pravidelný. A přestože mu tělo selhávalo, vůle zůstala.

„Pořád mlčíš,“ řekl muž. „To je obdivuhodné. Nebo hloupé. Ještě jsem se nerozhodl.“

Martin neodpověděl. Jen těžce dýchal.

Vyšetřovatel si přitáhl židli a posadil se naproti němu. Dlouho nic neříkal. Nechal ticho pracovat za sebe. Pak promluvil tišeji, téměř důvěrně.

„Víš,“ začal, „většina mužů vydrží bolest. Ale málokdo vydrží vzpomínky.“

Martinovy prsty se nepatrně pohnuly.

„Tvoje žena,“ pokračoval vyšetřovatel a pozorně sledoval jeho tvář. „Anna. Hezké jméno. Hezká žena.“

Martin pomalu zvedl hlavu. Oko měl zalité krví, ale pohled byl ostrý.

„Křičela,“ řekl muž věčně. „Ne dlouho. Jen jednou.“

Ticho ve sklepě zhoustlo.

„Dívala se na tebe,“ lhal bez zaváhání.
„Čekala, že něco řekneš. Že ji zachráníš.“

Vyšetřovatel se náhle zvedl a vrazil Martinovi pěst do obličeje. Židle se zhoupla, řetězy zařinčely.

„Tak mluv!“ zařval. „Kvůli ní! Kvůli tomu, aby její smrt aspoň k něčemu byla!“

Martin vyplivl krev na podlahu. Chvilí lapal po dechu. Pak se slabě usmál.

„Lžete,“ řekl chraplavě.

Další rána.

„Jména!“ křičel vyšetřovatel. „Kdo s tebou byl? Kdo to plánoval? Kdo vám pomáhal?“

Martin zavřel oči. Když je znovu otevřel, byl v nich klid, který muži před ním nerozuměli.

„Anna...“ vydechl Martin tiše, „by chtěla, abych mlčel.“

To vyšetřovatele vyprovokovalo víc než odpor. Popadl Martina za límec a zatřásl jím.

„Zabila ji tvoje umíněnost!“ řval. „Ty!“

Martin se mu zadíval přímo do očí.

„Ne,“ odpověděl klidně. „Zabil ji strach lidí, jako jste vy.“

Ruka znovu udeřila. A znovu. A znovu. Slova se mísila s křikem, rány s výhrůžkami. Ale Martin už byl jinde. Držel se jediné jistoty, kterou mu nemohli vzít.

Mlčení.

Když vyšetřovatel konečně ustoupil, funěl vztekem.

„Stejně tě zlomíme,“ procedil mezi zuby.

Martin pomalu zavrtěl hlavou.

„Už jste prohráli,“ zašeptal.

Dveře se zabouchly.

Ve sklepe zůstalo ticho, přerušované jen Martinovým dechem. Bolest byla všude.

Když se dveře zavřely a kroky zmizely, sklep se znovu propadl do ticha. Martin visel v poutech, tělo měl ztěžklé bolestí, každé nadechnutí pálilo. Hlavu měl skloněnou, krev mu pomalu stékala po bradě a kapala na podlahu. Už nevěděl, kolik času uplynulo. Čas se rozpadl stejně jako jeho síly.

A tehdy přišla Anna.

Ne jako bolestná rána, ale jako teplo.

Viděl ji tak jasně, až ho to překvapilo. Stála na dvoře jejich domu, bosá v trávě, smála se, protože slepice jí utekla s kusem chleba. Slunce jí svítilo do vlasů a ona se otočila, přesně tak, jak to dělávala, když věděla, že se na ni dívá.

„Zase civíš,“ slyšel její hlas. Ne výčitku. Úsměv.

Vzpomněl si na večery v kuchyni, na ticho, které mezi nimi nikdy nebylo prázdné. Na to, jak mu podávala hrnek s kávou a jak se jejich prsty vždycky na okamžik dotkly. Na obyčejné věci, které tvoří celý život – opravený plot, smích nad rozbitým talířem, společné mlčení při dešti.

Vzpomněl si na noc, kdy se poprvé přiznal, že se bojí. Ne Němců. Toho, že ji jednou nechá samotnou. Anna ho tehdy objala a řekla jen: „Tak se vrať. Vždycky se vrať.“

Ted' už to slíbit nemohl.

Tělo ho bolelo tak, že měl pocit, že se rozpadne. Ale s každou vzpomínkou se bolest vzdalovala, jako by patřila někomu jinému. Držel se těch obrazů zoufale, protože byly posledním místem, kam za ním nemohli.

Viděl ji, jak stojí ve dveřích kuchyně v tu poslední noc. Jak mu narovнала límec. Jak se usmála, i když se jí třásly ruce. Věděl, že tehdy pochopila víc, než mu řekla.

„Nezradíš je,“ slyšel ji teď, nebo si to možná jen přál slyšet. „Ani sebe.“

Martin se nepatrně usmál. Rty měl roztržené, ale úsměv byl opravdový.

Možná mu vzali tělo. Možná mu vezmou i život. Ale to, kým byl – muž, kterého Anna milovala – to jim nepatřilo.

Když znovu otevřel oči, sklep byl stejný jako předtím. Studený. Temný. Nepřátelský. Ale Martin v něm už nebyl sám.

A proto mlčel dál.

Konec iluzí

Večer se snášel pomalu a těžce, jako by i vzduch ve městě váhal nadechnout se po tom, co se stalo.

Velitel SS seděl ve své pracovně v budově bývalého okresního soudu. Masivní stůl z tmavého dřeva zabíral střed místnosti jako oltář jiného druhu. Na jeho desce ležely rozložené mapy Römerstadtu a okolních lesů, přitlačené mosaznými těžítky. Červené tužky, špendlíky a poznámky vytvářely síť bodů – místa přepadení, únikové trasy, odhady skryší.

Vedle map stála sklenice whisky.

Tekutina byla tmavá, téměř jantarová, a když ji zvedl ke rtům, ruka se mu sotva znatelně zachvěla. Napil se pomalu. Alkohol páčil, ale nedokázal zahnat obraz, který se mu vracel znovu a znovu – zavytí, jež nepatřilo do žádné příručky, žádného hlášení.

Z okna měl výhled do přilehlého parku. Stromy tam vrhaly dlouhé stíny a mezi nimi se pohybovaly hlídky. Vojáci seděli na lavičkách, opírali se o kmeny, kouřili. Přesto bylo cítit napětí. Park, kdysi místo procházek a smíchu, se změnil v provizorní kasárna, v předpolí strachu.

Velitel se znovu sklonil nad mapu a přešel prstem po linii lesa jižně od města.

„Tady,“ zamumlal pro sebe. „Vždycky tady.“

Zaklepal si tužkou o stůl, jednou, dvakrát.

Všechno mělo vysvětlení. Muselo mít.

Povstání. Sabotáž. Fanatismus. Lidé. Vždycky jen lidé.

Přesto mu v hlavě zněl ten zvuk.

Zaklepání na dveře bylo tiché, ale rozhodné.

Velitel zvedl hlavu. Jeho výraz se okamžitě změnil – maska klidu zapadla zpět na své místo.

„Herein,“ řekl.

Zaklepání se zopakovalo, jako by si byl ten za dveřmi jistý, že byl slyšen. Pak se klika pomalu pohnula.

Dřív než se dveře otevřely, vybavila se mu jiná věc – šeptání.

Römerstadt si šeptal.

Zprávy se šířily rychleji než rozkazy: o vypáleném kostele, o dvou mrtvých partyzánech na korbě auta, o ženě zastřelené na dvoře. A hlavně o Martinovi. O Vlku. Říkalo se, že ho odvezli živého. Že ležel mezi mrtvými a přesto dýchal. Že se smál. Že proklel celé město. Každá verze byla jiná, ale všechny měly společný podtón – lidé se báli méně mluvit nahlas, a o to víc si sdělovali vše pohledem.

Velitel to věděl.

Do pracovny se k němu donesly už tři hlášení o „náladě obyvatelstva“. Nic konkrétního, nic uchopitelného. Jen neklid. Zavřené okenice. Děti, které přestaly běhat po ulicích. Staří muži, kteří se dívali příliš dlouho. A jméno,

které se šeptalo i tam, kde by nemělo zaznít: Martin.

Dveře se tiše otevřely a do pracovny vstoupil voják.

Mladý, rovná záda, přilba pod paží, v ruce složená depeše. Zastavil se dva kroky od prahu a zůstal stát v pozoru. Čekal.

Velitel ho nevnímal.

Stál zády k místnosti, opřený o stůl, oči upřené do map, které už dávno nečetl. V hlavě se mu znovu a znovu přehrávaly stejné obrazy: Martinův úsměv. Annina krev v trávě. Slova o vlčici, která vstane. A zavytí, které nešlo umlčet rozumem.

„Herr Standartenführer,“ řekl voják tiše.

Žádná reakce.

Velitel sevřel sklenici whisky v ruce, aniž by si uvědomoval, že je prázdná. Připadalo mu, jako by mu někdo stál těsně za zády. Ne voják.

Martin. Cítil jeho přítomnost, neviditelnou, vtíravou.

Voják polkl. Neodvažoval se opakovat rozkazitým tónem. Místo toho si lehce odkašlal.

Ten zvuk prolomil bublinu.

Velitel sebou prudce trhl. Ruka mu cukla a sklenice mu vypadla z prstů. Dopadla na podlahu a roztříštila se na desítky střepů, zbytky whisky se rozlily po parketách jako jantarová skvrna.

„Verdammt!“ vyštěkl.

Otočil se, tvář ztuhlou, oči ještě rozšířené. Na zlomek vteřiny vypadal unaveně. Starší. Pak se maska vrátila.

„Co je?“ zavrčel.

Voják ztuhl ještě víc. Udělal krok vpřed a podal mu depeši oběma rukama.

„Hlášení z jižního okraje města, pane.“

Velitel si vzal papír. Jeho prsty se dotkly vlhkosti z rozlité whisky, ale nevšímal si toho. Pohledem sjel po řádcích — a cítil, jak se mu žaludek pomalu svírá.

Velitel rozložil depeši a začal číst.

První řádky ho ještě držely v realitě – strohý jazyk, čas, místo, podpis. Pak se jeho pohled zastavil. Vrátil se o řádek výš. Četl znovu. Pomaleji.

Ruce se mu začaly třást.

Nebyl to viditelný třes, ne hned. Nejprve jen sotva znatelné chvění v prstech, které svíraly papír příliš pevně. Pak ucítil, jak se mu stahuje žaludek a krev mu náhle pulzuje ve spáncích. Písmena před očima se mu na okamžik rozmazala.

„Raus,“ vyštěkl náhle.

Voják sebou trhl.

„Okamžitě. Ven. A zavřít dveře.“

„Jawohl, pane!“ vyhrkl voják, otočil se na podpatku a prakticky utekl. Dveře se za ním zavřely s dutým, konečným zvukem.

Velitel zůstal sám.

Udělalo se mu horko. Nepříjemné, dusivé teplo, které nemělo nic společného s počasím. Rozepnul si horní knoflík uniformy a prudce si sedl do velkého koženého křesla za stolem. Kůže pod ním zaskřípala, jako by protestovala.

Znovu zvedl depeši.

Četl ji podruhé. Pak potřetí.

Pot mu vyrazil na čele, studený a lepkavý. Stékal mu po spáncích a mizel ve vlasech, přestože místnost byla chladná. Jazyk měl suchý, rty sevřené do tenké čáry. Noha mu začala nervózně poskakovat, aniž by si to uvědomoval. Prsty levé ruky bubnovaly o opěrku křesla v nepravidelném rytmu.

To není možné.

Hledal v textu chybu. Přehmat. Přehnané líčení vystrašeného hlídače. Cokoli, co by mu dovolilo to odmítnout. Ale slova zůstávala stejná. Neúprosná. Strohá.

Vzpomněl si na Martinův úsměv.

Na zavytí.

Na vlastní pocit, že mu ten muž už dávno unikl, i když ležel svázaný na korbě auta.

Velitel sevřel depeši tak silně, až se papír zmačkal. Ruce se mu teď třáslы zřetelně. Poprvé po dlouhé době si musel přiznat něco, co bylo nepřípustné, nebezpečné a ponižující zároveň.

Situace se mu vymykala z rukou.

Opřel se hluboko do křesla, zavřel oči a zhluboka se nadechl. V nose ho štípal pach rozlité whisky a starého dřeva. V hlavě mu ale zněla jen jedna myšlenka, stále hlasitější:

Tohle už není jen o partizánech.

Otevřel oči a znovu se zahleděl na depeši, jako by doufal, že se text změnil.

Nezměnil.

A poprvé od svého příjezdu do Römerstadtu měl velitel jistotu, že stojí proti něčemu, co se nebude dát soudit ani popravit podle žádného řádu.

Velitel se po chvíli donutil dýchat pomaleji.

Vytáhl z kapsy kapesník, pečlivě vyžehlený, s nenápadným monogramem, a otřel si čelo. Pot byl studený a zanechal na látce tmavé skvrny. Chvíli držel kapesník v ruce, pak ho mechanicky složil a vrátil zpět do kapsy, jako by tím mohl vrátit řád i do vlastních myšlenek.

Natáhl se pro láhev whisky, která stála u stěny, a napil se přímo z hrdla. Alkohol tentokrát nezahřál, jen otupil hrany. Svět se zklidnil do podivné, nebezpečné rovnováhy.

Zhluboka vydechl.

Pak se náhle předklonil a hrábl do zásuvky stolu. Papíry se rozhrnuly – hlášení, seznamy jmen, mapy, všechny opatřené razítky s říšskou orlicí a hákovým křížem. Dokumenty moci, rozkazů a rozsudků. Prohrabával je prsty netrpělivě, až konečně nahmatl něco tvrdého a malé.

Krabičku.

Byla kovová, nenápadná, matně šedá. Ošoupaná na hranách, jako by ji někdo mnohokrát otevíral a zase zavíral. Vytáhl ji ven a položil na stůl. Chvíli se na ni jen díval.

Pak ji otevřel.

Uvnitř ležela ampulka.

Skleněná, průhledná, tenká jako prst, s kovovým zakončením a jemným zářezem na hrdle. Kapalina uvnitř byla čirá, klidná, bez barvy – až nepřírozeně čistá. Vypadala nevinně. Jako voda. Jako slib rychlého konce.

Velitel ji vzal mezi prsty.

Držel ji téměř posvátně, jako relikvii. Jako poslední pojistku. V hlavě se mu začaly míhat obrazy: tribunály, výslechy, selhání, slova „nezodpovědnost“, „zrada“, „neschopnost“. Viděl sám sebe ne jako soudce, ale jako obžalovaného.

A pak se mezi ty obrazy znovu vetřel Martin.

Jeho úsměv. Jeho klid. Jeho jistota, že konec přijde jinak, než jakýkoli rozkaz předpokládá.

Velitel sevřel ampulku pevněji. Uvědomil si, že ho neláká smrt. Ne ještě. To, co držel v ruce, nebyla touha skončit, ale kontrola. Možnost rozhodnout o posledním kroku sám. Únik před chaosem, který se začínal plazit městem.

Zavřel krabičku a pomalu ji zasunul zpět mezi dokumenty.

Ne dnes.

Ale myšlenka tam zůstala. Těžká. Neodbytná.

Zvedl hlavu a zadíval se do temného okna, za nímž se park hýbal stíny hlídek. Römerstadt

spal neklidným spánkem – a on měl náhle pocit, že město dýchá. Čeká.

Mezi stromy v přilehlém parku se pohyboval stín.

Nešel jako člověk. Nešel ani jako zvíře. Klouzal mezi kmeny v rytmu, který se nedal zachytit okem, zastavoval se přesně tam, kde světlo lamp končilo a začínala tma. Farář – to jméno k němu už nepatřilo – vnímal hlídky dřív, než je spatřil. Cítil jejich pach, slyšel dech, kovové cinknutí výstroje, nervózní posuny bot po štěrku.

Vybral si jednoho.

Voják stál trochu stranou, zády k cestě, uvolněný jen natolik, aby udělal chybu. Netvor byl u něj dřív, než stačil cokoli pochopit. Ostrý dráp se mihnul ve tmě – rychle, přesně. Žádný výkřik. Jen zhroucení těla.

Farář ho zachytil, aby neupadl hlučně, a odtáhl ho mezi křoví. Pohyboval se klidně, soustředěně, bez hněvu. Jako by vykonával

nutnou práci. Sundal z vojáka uniformu, prsty nemotorné v cizí látce. Kabát mu byl těsný přes ramena, knoflíky odmítaly zapadnout. Nezdržoval se tím. Přetáhl si ho přes tělo a stáhl páskem, až látka aspoň přibližně držela tvar.

Přilbu si nenasadil.

Oči by ho prozradily.

Z parku se znovu stal klidný prostor hlídek. Jeden muž chyběl, ale nikdo si toho zatím nevšiml.

Mezitím se velitel zvedl z křesla.

Narovnal si uniformu, uhladil záhyby, vrátil tváři obvyklý výraz chladné rozhodnosti. Když otevřel dveře pracovny, ještě jednou se ohlédl zpět. Pohled mu na okamžik padl na stůl. Na zásuvku. Na místo, kde mezi dokumenty ležela krabička.

Zaváhal.

Pak se vrátil, otevřel zásuvku a vytáhl ji. Pohyb byl rychlý, skoro automatický. Otevřel víčko, vzal ampulku a zasunul si ji do náprsní kapsy uniformy, těsně k srdci. Zavřel krabičku a vrátil ji zpět, jako by tím chtěl zahladit stopu vlastní slabosti.

Teprve potom odešel.

Chodby bývalého soudu byly dlouhé a ozvěna jeho kroků zněla dutě, prázdně. Venku noc zhoustla a park se zdál temnější než dřív.

Někde mezi stromy stál muž v uniformě, která mu nebyla určena, a díval se směrem k budově.

Velitel se zastavil uprostřed hlavní chodby a prudce se otočil k doprovodu.

„Sofortiger Rückzug,“ řekl ostře. Už nekřičel – a právě to vyděsilo muže kolem něj nejvíc.

„Všechny spisy. Všechny seznamy. Rozkazy, výsledky, jména. Nic nesmí zůstat.“

Důstojníci si vyměnili krátké pohledy a rozběhli se plnit příkaz. Budova, ještě před chvílí pevná a sebejistá, se dala do pohybu jako organismus zasažený jedem. Zásuvky se vyrazily, skříně otvíraly, papíry se hrnuly do náručí.

Venku v parku se objevily kanistry s benzínem.

Vojáci je stavěli do kruhu před hlavním vchodem bývalého soudu, polévali zem i hromady dokumentů, které sem vynášeli z útrob budovy. Složky s razítky, protokoly, mapy, fotografie, výpovědi – všechno, co mělo váhu, se měnilo v bezcenný papír určený ohni.

Plameny vyšlehly vysoko.

Oheň praskal a sálal, černý kouř stoupal k nebi a míchal se s větvemi stromů. Papíry se kroutily, černaly, mizely. Říšská orlice se svíjela v žáru a hákový kříž se rozpadal v popel.

Nikdo nemluvil.

Nikdo se nesmál.

Mezi stíny stromů se k budově pomalu přibližovala postava v uniformě. Šla klidně, přesně v rytmu hlídek, hlavu skloněnou, krok odměřený. Kdyby se někdo podíval blíž, možná by si všiml, že se ten muž nedívá na oheň. Ani na ostatní vojáky.

Díval se na dveře.

Velitel sestupoval po schodech do sklepení.

Vzduch tam byl chladnější, vlhký, nasáklý starým kamenem a potem. Každý krok zněl hlasitěji, než by chtěl. Světlo jediné žárovky se houpalo a vrhalo dlouhé stíny po stěnách.

Místnost byla malá. Hrubý stůl uprostřed. Židle. Provazy.

Martin ležel přivázaný ke stolu, zápěstí i kotníky stažené, hlava sklopená. Krev mu zaschla na spánku tam, kde ho udeřila pažba. Dýchal pomalu. Nevěděl, jestli spí, nebo jen čeká.

Velitel se zastavil naproti němu.

Chvíli mlčel.

Pak si sundal rukavice a položil je na stůl, vedle lampy. Pohledem sjel po Martinově tváři, po ztuhlých rysech, které ani v bezvědomí nepůsobily zlomeně.

„Tak tady jste,“ řekl tiše.

Martin se pohnul.

Nejdřív jen nepatrně, jako by se vracel z hlubokého snu. Pak se jeho víčka pomalu rozevřela. Jedno oko sotva drželo otevřené – nateklé, podlité krví, téměř slepé. Druhé se ale zaostřilo okamžitě. Klidně. Ostře.

Díval se přímo na velitele.

Koutky úst se mu zvedly v pomalém, dráždivém úsměvu, který k jeho zničenému tělu vůbec nepatřil. Nasál dech, v ústech měl kovovou chuť, a pak se předklonil, jak mu provazy dovolily.

Plívl.

Krev dopadla na velitelovy rukavice, temná, hustá. Martin si ani neutřel ústa.

„Promiňte,“ zachraptěl. „Doufám, že to nebyly ty... slavnostní.“

Velitel se ani nepohnul. Jen se podíval na rukavice, pak znovu na Martina. Pomalu je sundal a položil stranou, s pečlivostí, která působila téměř nepřírozeně.

„Máte stále potřebu provokovat,“ řekl chladně. „I po tom všem.“

Martin se tiše zasmál. Kašel se mu zasekl v hrudi, ale nedal to znát.

„To víte,“ odvětil. „Když už mě bijete, svazujete a zabijete mi ženu... byla by škoda neudělat vám večer trochu nepříjemný.“

Velitel přistoupil blíž. „Mluvíte lehkomylně o věcech, které vás zničí.“

Martin zvedl hlavu, jak nejvíc dokázal. „Ne. Já mluvím lehkomylně o věcech, které už jste nezvládl.“

Na okamžik se ve sklepě rozhostilo ticho. Jen vzdálené praskání ohně shora a kapání vody někde ve zdi.

„Vaše město hoří,“ řekl velitel. „Vaši lidé jsou mrtví nebo na útěku. Vy jste tady. Svázaný. Vysvětlíte mi, kde je zbytek, a možná—“

„Možná co?“ skočil mu Martin do řeči. „Možná mi dovolíte žít o pár minut déle? Nebo mi nabídnete doutník, jako posledně?“ Zasmál se znovu, tentokrát otevřeně. „To byla mimochodem velká čest. Skoro jsem si připadal důležitý.“

Velitelova čelist se napjala.

Martin se k němu naklonil, oči mu hořely i přes otok a bolest. „Slyšel jste to, že?“ zašeptal. „To vytí. Neříkejte mi, že ne.“

Velitel mlčel.

„Viděl jsem vám to v očích,“ pokračoval Martin tiše, skoro důvěrně. „Poprvé jste nevěděl, co dělat. A to vás děsí víc než já.“

Opřel se zpět o desku stolu, dech měl přerývaný, ale úsměv nezmizel.

„Tak povídejte,“ dodal. „Na co se mě chcete zeptat teď, pane soudce?“

Velitel se k němu naklonil blíž.

„Ta vlčice,“ řekl pomalu. „Ve znaku města. O té jste mluvil.“

Martin pootevřel nateklé oko a koutky úst se mu zvedly v pobaveném, téměř lítostivém úsměvu.

„Ach,“ zachraptěl. „Vlčice. To je ta hezčí verze.“

Velitel se zamračil. „Vysvětlete se.“

„Rád,“ odpověděl Martin. „Vlčice je legenda, kterou si město vymyslelo, aby se mu s tím líp žilo. Symbol. Heraldika. Matka, ochránkyně, pohádka pro děti.“ Krátce se zasmál a hned ho to stálo bolestivý nádech. „Ale není původní.“

Velitel sevřel ruce v pěst. „Tak co je původní?“

Martin se na okamžik odmlčel. Úsměv mu z tváře zmizel.

„To nikdo přesně neví,“ řekl tiše. „A ti, co věděli víc, zmizeli dřív, než to stihli popsat. Zůstaly jen útržky. Záznamy vytrhané z kronik. Přepsané modlitby. A strach.“

„Strach z čeho?“ vyštěkl velitel.

Martin k němu zvedl pohled. „Z něčeho, co nebylo vlkem. A nebylo člověkem.“ Pokrčil rameny, jak mu to provazy dovolily. „Proto ta vlčice. Aby se to dalo nakreslit. Aby se to dalo pověsit na prapor a tvářit se, že tomu rozumíme.“

Velitel zavrtěl hlavou. „Pověry.“

„Jistě,“ přikývl Martin. „Pověry jsou vždycky to, čemu nerozumíte... dokud to nezačne chodit po ulicích.“

Nahoře zadunělo. Tentokrát blíž. Ne výbuch — spíš těžký, dutý zvuk.

Velitel ztuhl.

„Takže žádná legenda,“ procedil. „Jen chaos.“

Martin se znovu pousmál, slabě, unaveně.

„Ne. Legenda byla jen záplata. Aby se nemuselo říkat pravé jméno.“ Naklonil hlavu.

„A víte, co je na tom nejhorší, pane veliteli?“

Velitel mlčel.

„Že i teď,“ pokračoval Martin, „pořád nevíte, jestli to, co jste slyšel, byl mýtus... nebo varování.“

Jejich pohledy se střetly.

A poprvé od začátku výslechu to byl velitel, kdo uhnul očima.

Náhle se ozvaly kroky. Rychlé, neuspořádané, ozvěna se odrážela od kamenných stěn sklepa jako splašený tep srdce.

Velitel i Martin instinktivně ztichli.

Dveře se rozlétly a dovnitř vpadl voják. Přilba nakřivo, tvář bledá, oči nepřítomné. Zastavil se sotva dva kroky od prahu a nervózně

přešlápl. Ruce se mu třásly tak, že si musel sundat rukavici, aby vůbec dokázal zasalutovat.

„Herr... herr Obersturmbannführer...“ vykoktal.

Velitel se pomalu narovnal. Jeho pohyb byl klidný, téměř znuděný — a právě to bylo nejhorší.

„Mluvte,“ řekl tiše.

Voják polkl. Otočil hlavu ke svázanému Martinovi, pak zpět. Slova mu zjevně nešla přes rty.

Velitel k němu došel. Každý krok byl přesný, odměřený. Zastavil se těsně u něj a sklonil hlavu, aby nebylo slyšet nic víc než šepot.

Voják se k němu naklonil a cosi mu rychle, přerývaně zašeptal do ucha.

Martin slyšel jen útržky dechu. Ale změnu poznal okamžitě.

Velitelovy zorničky se na zlomek vteřiny stáhly. Úsměv, který se mu objevil na rtech, byl až příliš nacvičený.

„Dobře,“ řekl nahlas. „To je vše.“

Položil vojákovi ruku na rameno. Přátelsky. Téměř otcovsky.

„Zachoval jste se správně,“ dodal a lehce ho poplácal. „Postarejte se, aby rozkazy byly splněny. Okamžitě.“

Voják přikývl možná až příliš rychle, otočil se a téměř utekl. Dveře za ním zůstaly otevřené o zlomek vteřiny déle, než měly — zvenčí se ozval vzdálený křik. A něco jiného. Hluboké. Ne lidské.

Velitel dveře zavřel.

Pak se vrátil ke stolu a posadil se. Pomalu. Pečlivě si narovnal rukavice. Vzal si z kapsy kapesník a otřel si koutky úst, jako by se právě napil něčeho hořkého.

„Tak,“ pronesl klidně. „Kde jsme to skončili?“

Martin ho sledoval svým jediným otevřeným okem.

Úsměv velitele byl pořád na místě. Hlas pevný. Držení těla bezchybné.

Ale Martin to cítil.

Ten sotva znatelný třes v pravé ruce.

Příliš rychlý nádech.

A pohled, který se na okamžik mimoděk stočil ke dveřím.

„Evakuace, hm?“ zachraptěl Martin s potlačeným smíchem. „To nezní jako vítězství.“

Velitel se na něj zadíval. Tentokrát už bez pobavení.

„Mlčte.“

Martin se pousmál znovu. Pomalu. Spokojeně.

„Vidíte,“ řekl tiše, „to je ono. Ten pocit. Ten neklid v žaludku.“ Naklonil hlavu. „Teď už víte, že to nebyla legenda.“

Ve sklepe bylo náhle horko.

A někde poblíž se ozval opět ten nelidský zvuk vlčího vití.

Velitel se zvedl od stolu pomalu, jako by ho tížila každá myšlenka navíc. Přešel k Martinovi a zastavil se těsně před ním. Na okamžik si ho prohlížel ne jako vězně, ale jako sobě rovného protivníka.

„Zítra ráno,“ řekl téměř vlídně, „se nedožije ani jeden z nás.“

Martin se uchechtl. Krev mu znovu stekla z koutku úst.

„To zní skoro... intimně,“ zaskřehotal.

„Společný konec. Měl bych být dojatý?“

Velitel ignoroval tón. Sáhl do kapsy uniformy a položil na stůl dvě věci — pistoli a malou skleněnou ampulku.

„Dávám vám na výběr,“ pronesl klidně. „Jedno je rychlé. Druhé... méně okázalé. Někteří dávají přednost tichu.“

Martin si obě možnosti přeměřil pohledem a pak zvedl oči k veliteli.

„Takže Říše mi poprvé dává svobodu volby?“ uchechtl se. „To je pokrok.“

Velitel se pousmál, ale bylo to unavené, prázdné gesto.

„Ironie doby,“ odpověděl. „Celý život rozkazují. A teď řešíme, co je... jednodušší.“

„Jednodušší pro koho?“ zeptal se Martin. „Pro vás, nebo pro mě?“

Velitel si povzdechl. Poprvé od začátku výslechu. Odvrátil pohled ke zdi, kde vlhkost kreslila mapy připomínající rozpadlou Evropu.

„Kdysi,“ řekl tiše, „bych odpověděl bez zaváhání. Všechno bylo jasné. Směr. Cíl. Vůdce.“

Martin zpozorněl.

„A teď?“ pobídl ho.

Velitel sevřel čelist. Prsty mu nepatrně zadrnčely o okraj stolu.

„Ted' slyším město hořet,“ pokračoval, „vidím vlastní vojáky utíkat... a přemýšlím, kdy se z rozkazů stala modlitba ke lži.“

Martin se usmál. Tentokrát bez sarkasmu.

„Vítejte mezi pochybujícími,“ pronesl. „Trvalo vám to jen... válku.“

Velitel se na něj podíval. Dlouze. V jeho očích se mihl stín — ne strachu, ale něčeho horšího. Nejistoty.

„Možná,“ řekl tiše, „nevede zemi správně.“

Slova zůstala viset ve sklepe jako zakázaná myšlenka.

Zvenčí se ozval výkřik. Pak další. Těžké kroky. Kovový náraz.

Martin se zasmál. Hluboce. Temně.

„Ale víte co?“ dodal. „Na výběr už stejně není. Ani pro jednoho z nás.“

Velitel pomalu zavřel oči.

A někde nad nimi se ozvalo něco, co už nebylo lidské.

Budovou se valil chaos.

Chodby, ještě před chvílí plné rozkazů a klapání holínek, se proměnily v proud prchajících mužů. Vojáci naráželi jeden do druhého, zbraně jim klouzaly z rukou, někdo křičel rozkazy, které už nikdo neposlouchal. Strach byl rychlejší než disciplína.

Mezi nimi se pohybovalo něco, co nepatřilo ani k nim, ani do světa, který znali.

Farář — už ne zcela farář — se vynořil z temného průchodu jako noční můra, která dostala tělo. Uniforma, kterou měl na sobě, byla roztrhaná a nasáklá krví. Pod ní se rýsovala svalnatá, srstí porostlá postava, nepřirozeně vysoká, hrudník se zvedal v hlubokých, zvířecích nádechích.

První stráž ho zahlédla jen na zlomek vteřiny.

Stačilo.

Výkřik, který z něj vyšel, nebyl lidský. Byl to čistý děs — syrový, instinktivní. Vzápětí mu dráp rozpáral hrdlo. Krev vystříkla na zeď a muž se sesunul k zemi dřív, než stačil dopadnout zvuk jeho pádu.

Další stráž se pokusila vystřelit.

Kulky zasáhly tělo, ale monstrum je sotva zaregistrovalo. Jediným skokem bylo u něho. Čelist se otevřela v nelidském zavrčení, zuby se zableskly — a pak už zůstalo jen ticho přerušené chrčením.

Zvuk se šířil budovou.

Ne řev. Ne výstřely.

Byly to zvuky hrůzy.

Těžké kroky. Drápy škrábající o kámen. Dusivé funění. A pak náhlé umlknutí.

Vojáci zahazovali zbraně, tlačili se ke schodištím, někteří padali na kolena a modlili se — k Bohu, kterého ještě ráno považovali za

slabost. Jiní utíkali slepě do chodeb, odkud už nebylo návratu.

Farář postupoval vpřed.

Nezastavoval se. Nepronásledoval zbytečně. Jeho pohyb byl cílený, vedený něčím hlubším než rozum — instinktem, který ho táhl dolů, do sklepení.

Kde čekal Martin.

Když poslední stráž před schody padla s rozdrcenou hrudí k zemi, monstrem se na okamžik zastavilo. Zvedlo hlavu. Žluté oči se zaleskly v temnotě, plné zuřivosti... ale i bolesti.

Za dveřmi sklepení se ozvalo dýchání.

Hluboké, zuřivé, nelidské. Každý nádech zněl, jako by se o kámen opíraly obrovské plíce. Dveře se nepatrně zachvěly. Prach se sypal ze stropu.

Martin to slyšel.

Velitel také.

Na okamžik v místnosti nebyl vězeň a kat. Jen dva muži, kteří pochopili, že něco přišlo.

Velitelovy zorničky se rozšířily. Ruka mu instinktivně sjela ke stolu. Tam, nahmatal ampulku s jedem. Malou, nenápadnou. Směšně křehkou proti tomu, co stálo za dveřmi.

„Ne...“ vydechl.

Dýchání zesílilo. Ozvalo se pomalé, záměrné škrábnutí po dřevě.

Martin se pousmál. Slabě, ale s jistotou.

„Tak přece,“ zachraptěl. „Legenda došla až sem.“

Velitel prudce sevřel okraj stolu. Prsty se mu třásly. Pohled mu těkal mezi Martinem a ampulkou. Mezi minulostí, které věřil, a přítomností, která ho doháněla.

„Mlčte,“ procedil. Hlas se mu zlomil.

Přistoupil blíž k Martinovi, jako by chtěl něco udělat — cokoliv. Ruka mu vystřelila k jeho tváři, stiskla mu čelist, bolestivě, zoufale. Martin se zapřel, zavrtil hlavou, sykl bolestí, ale žádná ampulka nepřišla. Jen prázdné gesto, panika bez řešení.

Za dveřmi zadunění.

Panty zaskřípaly.

Velitel ucukl. O krok ustoupil. Oči se mu znovu vrátily ke stolu. K ampulce. K poslední iluzi kontroly.

„Je pozdě,“ řekl Martin tiše. „Tohle už nezastavíte.“

Velitel otevřel ústa, ale žádná slova nevyšla. Pot mu stékal po spáncích, po krku, vsakoval se do límce uniformy. Všechno, čemu věřil, se v té místnosti rozpadalo.

V té vteřině ticha přišla nečekaně rána.

Dveře se prohnuly. Dřevo zapraskalo.

Ampulka v dlani oficíra se lehce zachvěla.

A s ní i celý svět, který si velitel myslel, že ovládá.

Velitel se pohnul dřív, než stačil znovu přemýšlet.

Strach mu vymazal poslední zbytky rozumu. V jediném kroku byl u Martina. Sevřel pevně ampulku, prsty mu klouzaly po skle, pot a krev se mu lepily na kůži. Druhou rukou zajatci sevřel čelist a násilím mu otevřel ústa.

„Ne...!“ vyrazil ze sebe Martin, ale hlas se mu zlomil v kašel.

Velitel mu ampulku narval mezi zuby, tlačil, bez citu, bez myšlenky. Sklo křuplo. Přílišný tlak. Přílišná panika.

Ampulka praskla.

Ostrý zvuk se rozlehl sklepem, téměř zanikl v tom, co přišlo vzápětí.

Dveře povolily.

Neotevřely se — zřítily se dovnitř s těžkým, dutým zaduněním, které otřáslu podlahou i zdmi. Prach zaplnil místnost. Studený vzduch se rozerval, jako by s sebou přinesl noc.

Martinovo se tělo napjalo.

Zachraptěl. Ruce se mu v poutech křečovitě sevřely, ramena se zachvěla. Dech se mu zadrhl, pak přišel další — mělčí, roztřesený. Oči se mu rozšířily, ale dívaly se už jinam. Ne na velitele. Ne na svět.

Velitel se podíval do dveří a couvl. Zakopl o židli. Upadl na kolena.

Ve dveřích sklepa stála bestie.

Byla vysoká, nepřirozeně. Uniforma wehrmachtu na ní visela roztrhaná, špinavá, sotva držela pohromadě. Srst prorážela látku na pažích i krku, svaly se pod ní pohybovaly s tichým vrčením. Drápy se dotýkaly kamene, aniž by si to tvor uvědomoval.

Ale oči, žluté. Zářící. Nehybné.

Nesledovaly velitele.

Sledovaly Martina.

Bestie pomalu vstoupila do místnosti. Každý krok byl slyšet. Neuspěchaný. Těžký. Jako by čas zpomalil jen pro ni.

Martin se naposledy zachvěl. Jeho pohled se na zlomek vteřiny setkal s těmi očima. V koutku úst se mu objevil stín úsměvu. Slabý. Smířený.

Pak se jeho tělo uvolnilo.

Ticho.

Velitel slyšel, jak mu buší srdce. Pot mu stékal po čele.

Bestie sklonila hlavu. Ne vítězoslavně. Ne zuřivě. Spíš... jako by držela stráž.

Velitel seděl na zemi, neschopný pohybu. Srdce mu bušilo tak silně, že ho bolelo. Nedokázal odtrhnout pohled od těch očí, které teď pomalu, velmi pomalu, přešly na něj.

A v tu chvíli pochopil, že smrt, které se snažil uniknout, byla tou mírnější možností

Bestie se pohnula.

Ne prudce. Ne s výpadem.

Jen udělala krok.

Velitel ucítil, jak se mu sevřel žaludek. V uších mu hučelo, svět se zúžil na ten prostor mezi ním a tím tvorem. Ruce se mu tráslly tak silně, že sotva cítil prsty. Poslepu máchl rukou ke stolu, shodil papíry, převrhl židli, až konečně nahmatl chladný kov.

Pistole.

Popadl ji oběma rukama, sotva ji dokázal zvednout. Zvedl hlaveň, aniž by mířil.

Vystřelil.

První rána roztrhla ticho sklepa. Ozvěna se rozběhla chodbami. Kulka zasáhla bestii do ramene — látka uniformy se roztrhla, srst se zježila.

Tvor se ani nezastavil.

Velitel vystřelil znovu. A znovu. Rány šlehalý jedna za druhou, střelný prach pálił v nose, ruce ho bolely od zpětného rázu. Kulky se zaryly do hrudi, do boku, jedna zasáhla krk.

Bestie zavrčela.

Ne bolestí.

Vztekem.

Rány se uzavíraly před jeho očima. Srst se znovu zvedla, svaly se napjaly, tělo jako by kulky prostě... odmítlo.

„Ne... ne... ne!“ vyhrkl velitel.

Ustupoval, zakopl, zády narazil do zdi. Prst stále svíral spoušť, dokud zbraň nezaklapla prázdňem. Suchý kovový zvuk ho zasáhl víc než výstřely.

Bestie byla teď jen pár kroků od něj.

Její žluté oči ho pohltily. Nebyla v nich zuřivost. Ani radost. Bylo v nich poznání. Jako

by se dívala skrz něj — skrz uniformu, skrz hodnotu, skrz všechna slova, kterými se celý život chránil.

Velitel otevřel ústa.

A začal křičet.

Byl to křik bez rozkazů, bez hrdosti, bez Říše. Křik dítěte zahnaného do kouta, křik člověka, který konečně pochopil, že žádná autorita ho neochrání.

Bestie se nad ním tyčila. Dech jí stoupal v horkých oblacích, z tlamy jí uniklo hluboké, vibrující zavrčení.

Osvobození?

Ráno přišlo tiše.

Až nepřirozeně.

Nad Römerstadtem se válela nízká mlha,
promíchaná kouřem z dohořívajících budov.
Ulice byly poseté střepy, popelem a stopami
pásů. Na zdech se ještě leskly tmavé šmouhy
krve, které nikdo nestihl smýt. Město, zvyklé
na strach, se probouzelo do jiného druhu
ticha — ticha po zlomu.

Na hlavních třídách stály tanky s červenými
hvězdami. Sovětští vojáci posedávali na
korbách, kouřili, smáli se, mluvili hlasitě
jazykem, který tu ještě včera znamenal jen
vzdálenou frontu. Teď byl všude. Na rozích
domů, u kašen, před radnicí.

Lidé vycházeli z domů opatrně. Nejprve
jednotlivci, pak celé rodiny. Staří muži v
kabátech, ženy s šátky, děti držící se sukní.
Nikdo nemluvil nahlas. Jen se rozhlíželi.

Po kostele svatého Michala zůstala černá kostra. Ohořelé zdi se tyčily nad náměstím jako vyčítavé prsty. Z věže zbyl jen pahýl. Zvon ležel rozlomený na boku, napůl zaražený do země.

Na náměstí se mezitím shromažďoval dav.

Rudá armáda vytvořila koridor z ozbrojených mužů. Mezi nimi stáli ti, které město dobře znalo — a přesto je dnes sotva poznávalo. Kolaboranti. Udavači. Ti, kdo mluvili německy, když to bylo výhodné, a mlčeli, když mizeli sousedé.

Někteří plakali.

Jiní se rozhlíželi vzdorovitě.

Pár z nich se snažilo vysvětlovat, omlouvat se, slibovat.

Nikdo neposlouchal.

Ženy v davu si šeptaly jména. Muži svírali klobouky v rukou. Děti nechápaly, proč dospělí vypadají tak zvláště — ne radostně, ale ani ne smutně. Spíš... otupěle.

„Je konec,“ zašeptal někdo.

Ale nikdo si nebyl jistý, čeho přesně.

Mezi lidmi se nesla šeptanda. O noci. O křiku z velitelství. O tom, že Němci utekli v panice, že někteří zmizeli beze stopy. O něčem, co prý chodilo po budově soudu. O zvucích, které nebyly lidské.

A taky o Martinovi.

O tom, že byl zajat.

O tom, že už se nevrátil.

Někteří se rozhlíželi, jako by čekali, že se objeví — zraněný, ale živý, s tím svým tvrdým úsměvem. Jiní už věděli, že některé tváře se nevracejí.

Čerstvě posekaná tráva na dvoře Martinova domu byla stále rudá. Bezvládné tělo Anny stále nikdo neodklidil.

Römerstadt byl osvobozen.

Dav se dal do pohybu téměř sám od sebe.

Nikdo to nevyslovil jako rozkaz. Prostě se to stalo. Lidé, kteří ještě před pár hodinami nevycházeli po setmění z domů, teď kráčeli společně směrem k budově bývalého soudu — k velitelství SS. Rudá armáda jim nebránila. Někteří vojáci šli dokonce s nimi, jiní zůstali opření o zdi a mlčky přihlíželi.

Budova stála otevřená.

Dveře vyrvané z pantů.

Okna rozbitá.

Uvnitř pach spáleného papíru, střelného prachu... a něčeho kovového, nasládlého.

Lidé vstupovali váhavě. Každý krok zněl příliš hlasitě. Na chodbách ležely rozházené dokumenty s říšskou orlicí, pošlapané uniformy, převržený nábytek. Na zdech stopy krve, táhnoucí se kamsi dolů.

Ke sklepení.

Schody byly studené, vlhké. Dole panovalo ticho, které tížilo víc než křik z noci. Někdo

rozsvítil baterku. Kužel světla se zachvěl — a pak se zastavil.

Na kamenné podlaze leželo Martinovo tělo.

Ruce měl stále svázané. Uniforma roztrhaná, obličej zbitý k nepoznání, jedno oko zavřené, druhé pootevřené. Ale i tak ho poznali. Podle ramen. Podle držení těla. Podle klidu, který z něj zvláštním způsobem vyzařoval.

Někdo zalapal po dechu.

Někdo si sundal čepici.

Žena v první řadě si zakryla ústa rukou.

„To je on,“ zašeptal hlasem, který se roznesl místností. „Vlk.“

O pár kroků dál leželo druhé tělo.

Velitel SS.

Nebo spíš to, co z něj zbylo.

Tělo bylo roztrhané, nepřírozeně zkroucené. Uniforma visela v cárech, kosti trčely pod nepřírozenými úhly. Tvář byla strnulá v něčem,

co už nebyl strach, ale čistá hrůza — jako by v posledním okamžiku spatřil něco, co lidská mysl neměla pojmout.

V místnosti zavládlo ticho.

Dlouhé. Hutné.

Pak někdo řekl:

„Tak skončil.“

A jiný hlas odpověděl:

„A Martin... ten vydržel.“

Slova se začala šířit. Ne jako výkřiky, ale jako tiché potvrzení. Martin nepromluvil. Nezradil. Zemřel připoutaný, ale neporažený.

Někdo položil k jeho tělu kabát. Jiný zapálil svíčku, přestože bylo ráno. Další se pokřížoval.

Venku se mezitím zpráva rozlévala městem.

Martin byl mrtvý.

Martin se nezlomil.

Martin zemřel, zatímco jeho kat byl potrestán.

A tak se z muže, který ještě včera musel skrývat svou tvář, stal hrdina.

Nikdo nemluvil o tom, *jak* velitel zemřel. Nikdo nehledal vysvětlení.

Některé věci bylo lepší ponechat ve tmě.

Jen staří lidé, ti, kteří si pamatovali šeptané legendy a vytržené stránky kronik, si vyměnili pohledy. A jeden z nich si tiše zamumlal:

„Vlčice... nebo ne... někdy si město prostě vezme zpátky svůj dluh.“

A kdesi mimo zrak davu, tam, kde les znovu začínal houstnout, zůstaly ve vlhké hlíně stopy, které se brzy ztratily. Stopy velkého vlka, který střeží Römerstadt a chrání jej před zlými lidmi...

Po několika dnech, kdy se město snažilo nadechnout a zvyknout si na nový řád, se to stalo.

Bylo pozdní odpoledne. Slunce se opíralo do ohořelých zdí a z trosek kostela svatého Michala ještě občas vystoupil tenký proužek kouře, jako by místo odmítalo zapomenout. Na okraji náměstí se náhle někdo objevil.

Nejprve si ho všimli jen děti.

Postava se belhala pomalu, shrbená, jako by každý krok byl boj. Kabát měl roztrhaný, nasáklý krví a blátem. Obličej byl bledý, propadlý, plný šrámů a zaschlých ran. Vlasy slepené potem. Oči... zvláště matné, unavené tak, že působily téměř prázdně.

„Farář...?“ ozvalo se nejistě z davu.

Byl to on.

Kněz od svatého Michala.

Zpráva se rozšířila rychle. Lidé se sbíhali ze všech stran. Někteří s úlevou, jiní s obavami. Ženy přinášely vodu, někdo přehodil přes jeho ramena deku. Farář se sotva držel na nohou,

kolena se mu podlomila a musel se opřít o zídku kašny.

„Je zraněný,“ řekla mladá žena a natáhla k němu ruku.

„Počkej,“ ozval se ostrý hlas zezadu.

„Nesahejte na něj.“

Lidé se otočili.

„Je Němec,“ pokračoval muž v otrhaném kabátě. „Nezapomeňte, odkud je.“

V davu to zašumělo. Pomocná gesta ztuhla ve vzduchu. Někdo přikývl. Jiný zavrtěl hlavou.

„Ale sloužil tady celý život,“ namítla starší žena. „Křtil naše děti. Pohřbíval naše mrtvé.“

„A stejně je Němec,“ odsekl jiný. „Třeba věděl víc, než říkal.“

Farář zvedl hlavu. Pohled měl těžký, ale klidný. Neobhajoval se. Neprosíl. Jen se rozhlédl po známých tvářích — a v jeho očích se mihlo cosi, co někteří neuměli pojmenovat.

Smutek? Vyčerpání? Nebo hluboké, pečlivě
skrývané břímě?

„Nechci nic,“ zachraptěl tiše. Hlas měl
zlomený. „Jen... trochu vody.“

To prolomilo napětí.

Mladá žena mu podala sklenici. Farář ji vzal
oběma rukama, třásl se. Přiblížil okraj ke
rtům—

PRÁSK.

Sklenice se mu rozletěla v rukou. Střepy
zazvonily o dlažbu, voda se rozprskla. Lidé
vykřikli a ucukli.

Z dálky se ozval výstřel. Na okraji náměstí stál
voják Rudé armády s puškou u ramene.

Hlaveň ještě kouřila.

„Stát!“ vykřikl rusky.

Další vojáci se okamžitě pohnuli. Dav se
rozestoupil, někdo protestoval, jiní ztichli.

Farář zůstal stát, ruce prázdné, pohled klidný
— až nepřírozeně klidný.

„Je Němec,“ řekl jeden z vojáků lámanou
češtinou. „Půjde s námi.“

Někdo se pokusil namítnout, ale byl umlčen
gestem. Dva vojáci faráře chytili pod paže.
Neodporoval. Jen se na okamžik zadíval
směrem ke zbytkům kostela, jako by věděl,
kam ho vedou.

Vedli ho přes náměstí, kolem ohořelých zdí, až
k troskám svatého Michala. Zvon ležel
rozlomený v prachu, zdi byly očazené, oltář
rozbitý. Vzduch páchl popelem a starou
spáleninou.

Vojáci ho odvedli dovnitř.

„Zůstaň,“ poručil voják.

Farář přikývl.

Jakmile se kroky vzdálily, zůstal v troskách
sám. Slunce se opřelo do rozvalin a světlo na
okamžik dopadlo na jeho unavené oči.

V troskách kostela panovalo šero, které ani denní světlo nedokázalo zcela rozehnat.

Ohořelé zdi držely chlad, popel se lepil na boty a každý krok zněl dutě, jako by prostor sám odmítal být svědkem dalšího bezpráví.

Vojáci si z kněze udělali hračku.

Jeden ho postrčil pažbou do zad, až klopýtl a spadl na kolena mezi rozbité kameny. Jiný se zasmál, chytil ho za límec a zvedl ho jen proto, aby ho znovu srazil k zemi. Smích se rozléhal lodí kostela, cizí, hrubý, nepatřičný.

„Tak ty jsi pomáhal partyzánům?“ ušklíbl se jeden z nich. „Kde jsou?“

Farář lapal po dechu. Každý nádech ho páčil. V ústech měl krev, na jazyku chuť železa. Přesto se znovu pokusil zvednout hlavu.

„Dával jsem jim... jídlo,“ zachraptěl. „Úkryt. Modlil jsem se za ně. Nezabíjel jsem—“

Rána ho umlčela. Tentokrát pěstí, tvrdě, do žeber. Sklonil se bolestí, svět se mu na okamžik rozmazal.

„Všichni jsou mrtví,“ ozval se jiný hlas, chladný. „Tak komu jsi pomáhal?“

Slova se obrátila proti němu jako nůž. To, co mělo být obhajobou, se stalo důkazem. Vojáci si to vyložili po svém — jako lež, jako snahu zachránit se, jako přiznání bez svědků.

Zvedli ho a přivázali ke zbytku sloupu. Provaz se mu zařezával do zápěstí. Když se pohnul, kámen mu dřel záda. Rány přicházely nepravidelně — pažbou, botou, otevřenou dlaní. Ne proto, aby něco zjistili, ale aby zlomili.

Každý úder byl jiný. Některé pálily, jiné otupovaly. Jedna rána mu vyrazila dech tak, že se několik vteřin nemohl nadechnout. Jindy ho nechali viset, třást se bolestí a chladem, jen aby se pak znovu zasmáli a pokračovali.

„Kde je tvůj Bůh teď?“ zasyčel mu jeden do ucha.

Farář zavřel oči. Neodpověděl. Modlitba, kterou si opakoval v duchu, se mu rozpadala pod tlakem bolesti. Cítil, jak se mu třese celé tělo, jak se mu v hlavě mísí vyčerpání s něčím hlubším — s temným, potlačovaným pulsem, který se snažil udržet na uzdě.

Když ho konečně pustili, sesunul se na zem. Kamenná podlaha byla studená, ale úleva nepřicházela. Každý pohyb byl utrpením. Každý nádech připomínal, že ještě žije.

„Nechte ho,“ mávl jeden z vojáků rukou.
„Stejně dlouho nevydrží.“

Kroky se vzdálily. Smích utichl. Zůstalo jen ticho a praskání uhlíků.

Farář ležel mezi troskami, tvář přitisknutou ke kameni, oči otevřené. Slzy se mísily s prachem. Věděl, že pravda mu nepomohla. Myslel si, že jeho bolest nikoho nezajímá.

Když se zpráva roznesla, lidé nevydrželi mlčet.

Nejdřív přišly ženy. Tiše, s obavami, ale odhodlaně. Přinesly obvazy, kusy plátna, vodu v hrncích. Pak se přidali muži — ti, kteří přežili okupaci tím, že sklopili hlavu, a teď ji poprvé zvedali.

Shromáždili se před troskami kostela.

„Je tam kněz,“ ozývalo se šeptem.

„Zabijí ho.“

„Musíme ho dostat ven.“

Jenže před vchodem stáli vojáci Rudé armády. Někteří opření o zdi, jiní seděli na sutinách, lahve kolovaly z ruky do ruky. Smáli se, mluvili hlasitě, slova se jim pletla. Alkohol z nich udělal víc než vítěze — udělal z nich pány.

„Pustte nás k němu,“ ozvala se stará žena a udělala krok vpřed. „Je zraněný.“

Jeden z vojáků zvedl pušku. Nemířil — jen ji ukázal. To stačilo.

„Nazad,“ zabručel. „Němec.“

Další voják vystřelil do vzduchu.

Výstřel se odrazil od zdí a rozbil zbytky ticha. Dav ucukl. Děti začaly plakat. Někdo vykřikl.

„Je to náš farář!“ křikl muž z davu. „Nikdy nikomu neublížil!“

Odpovědí byl smích.

„Všichni říkáte to samé,“ zavrával jeden z vojáků a znovu si přihnul. „Všichni jste nevinní.“

Pušky se zvedly o něco výš. Ne k palbě — zatím — ale dost na to, aby bylo jasné, kdo rozhoduje.

Lidé couvli.

Ne proto, že by nechtěli pomoci. Ale proto, že si znovu uvědomili, jak křehký je lidský život, když proti němu stojí zbraň a opilá moc.

Někdo zašeptal:

„Tak takhle vypadá svoboda?“

Nikdo neodpověděl.

Stáli tam, sevření bezmocí, a dívali se na kostel, kde se jejich kněz hroutil pod ranami, a nemohli udělat nic. V očích některých se mísil vztek, v jiných stud. A v mnohých se rodilo poznání, které bolelo víc než strach.

Rudá armáda nebyla vysvobozením.

Jen další uniformou.

Dalším hlasem, který poroučí.

A v troskách svatého Michala, zatímco se venku lidé báli pohnout, farář zvedl hlavu a ucítil to samé.

Svět se nezměnil.

Jen barvy vlajek.

Z davu vystoupil jeden muž.

Nebyl mladý. Měl šediny ve vlasech a kabát, který pamatoval lepší časy. Ruce se mu třásly, ale krok měl pevný. Každý ve městě ho znal — tichý člověk, který se držel stranou, nikdy nekřičel, nikdy se nepletl do cizích věcí.

Ted' ano.

„Prosím,“ řekl rusky s těžkým přízvukem, hlasem, který se snažil být klidný. „Ten kněz... pomáhal lidem. Není to voják. Nechte ho jít. Vezměte si mě, jestli chcete.“

Na okamžik zavládlo ticho. Někteří lidé zatajili dech.

Jeden z vojáků se k němu otočil pomalu, s výrazem, který neznal slitování ani pochopení. Neřekl jediné slovo.

Pažba pušky udeřila muže do obličeje.

Zvuk byl tupý, suchý. Muž se zhroutil k zemi jako prázdný kabát. Krev mu vytryskla z nosu, smísila se s prachem. Ženy vykřikly, někdo se vrhl kupředu, ale byl okamžitě zatlačen zpět hlavními pušek.

„Stát!“ zařval voják.

Pak jeden z Rusů, očividně opilý, udělal krok vpřed. Ukázal hlavní pušky směrem k troskám kostela a hlasitě, aby to slyšeli všichni, zvolal lámanou češtinou:

„Chcete bránit Němce? Tak sledujte!“

Otočil se ke vchodu.

Uvnitř kostela farář klečel mezi troskami.
Hlavu měl skloněnou, ruce svázané, tělo
zničené bolestí. Zvedl oči — ne k vojákům, ale
k otvoru, kde stál dav. Jako by věděl, že jsou
tam. Jako by se loučil.

Ozval se výstřel.

Jediný.

Krátký. Konečný.

Tělo se zhroutilo na kamennou podlahu. Zvuk
dopadu se rozlehl prázdným prostorem, který
ještě včera byl svatyní.

Nikdo se nepohnul.

Nikdo nekřičel.

Dav stál v němém šoku, neschopen pochopit,
co právě viděl. Pomoc, která se pokusila
zvednout hlavu, byla rozdrvena před jejich

očima. Naděje, že tentokrát to bude jiné, se rozpadla jednou ranou.

Vojáci se zasmáli. Jeden si zapálil cigaretu. Jiný si odplívl.

A v tu chvíli lidé pochopili něco, co už nikdy nešlo vzít zpět:

Že zlo nemá jednu tvář.

Že osvoboditel může střílet stejně snadno jako okupant.

A že krev na kameni chutná vždycky stejně — bez ohledu na barvu uniformy.

Epilog

Römerstadt se probouzel pomalu, jako člověk po dlouhé horečce.

Kostel svatého Michala zůstal ruinou. Nikdo ho dlouho neopravoval — ne proto, že by nebyl kámen nebo ruce, ale proto, že se lidé báli ticha, které v něm přetrvávalo. Říkalo se, že když fouká vítr správným směrem, nese z trosek hluboké dunění, jako vzdálený dech. Jiní tvrdili, že v noci viděli na zborcené věži mihnout se žlutý odlesk, rychlý a bdělý.

Martin Vlk měl hrob na kraji města.

Neoznačený kříž, prostý, dřevěný. Lidé k němu nosili květiny potají. Ne proto, že by se báli, ale proto, že hrdinové tu měli krátký život — a paměť byla nebezpečná věc. O Anně se nemluvilo nahlas. Jen tráva na jejich dvoře rostla vždy o něco hustěji a tmavěji než jinde.

Farář neměl hrob žádný.

V úředních záznamech byl veden jako Němec.
V paměti města jako kněz. V nočních
šeptandách jako něco, pro co nebylo jméno.
Děti si před spaním vyprávěly, že když někdo
ubližuje slabým, když se znovu rodí bezpráví,
ozve se z lesa táhlé zavytí — ne výhružné, ale
varovné.

Rudá armáda odešla. Stejně jako předtím
odešli jiní. Zůstaly jen nové uniformy
vyměněné za staré strachy.

A přesto...

už nikdy nebylo město úplně stejné.

Lidé se naučili dívat se jeden druhému déle do
očí. Učit děti, že pravda není v praporech ani v
rozkazech. Že víra může mít podobu modlitby
— nebo drápů, když už modlitby nestačí.

Někde hluboko, pod rozvalinami a
zapomenutými kryptami, cosi dál bdělo. Ne
jako monstrum, ne jako světec.

Ale jako svědomí.

Römerstadt pak žil dalších čtyřicet let pod jinou vládou a jinými prapory. Místo hákových křížů přišly rudé hvězdy, místo němčiny nová slova o rovnosti a bratrství. Strach se jen převlékl do jiného kabátu. Lidé se naučili mlčet tišeji, opatrněji. Jména mizela z kronik, příběhy z kuchyní, víra z kostelů. Svědomí se opět schovávalo.

Kostel svatého Michala byl po letech opraven. Zdi byly znovu vztyčeny, věž dostala nový zvon a interiér byl vybičen tak, aby nezůstala žádná stopa po ohni ani krvi. Přesto se zdálo, že některé věci odstranit nešlo. Lidé tam chodili tišeji než jinde. A málokdo se dokázal dívat na oltář, aniž by si vzpomněl.

Hrdina Martin byl občas připomínán, ale vždy jen tak, aby zapadl do správného výkladu dějin. O faráři se nemluvalo vůbec. Lesy kolem města byly klidné — a přesto se zdálo, že v nich cosi čeká, trpělivé a bdělé.

Lidé zestárli. Děti vyrostly. A přesto si Römerstadt uchoval paměť, skrytou hluboko pod nánosem oficiálních pravd. V tichu, v pohledech, v opatrných gestech, když se mluvilo o spravedlnosti.

A pak přišel podzim.

Bez výstřelů. Bez krve. Bez zavytí.

Sametová revoluce otevřela město světlu tak tiše, až se lidé báli uvěřit, že je to skutečné. Sochy padaly, hesla mizela, hranice v hlavách se pomalu rozplývaly. Römerstadt se nadechl — poprvé po desetiletích.

Tehdy se začalo znovu mluvit. O Anně. O Martinovi. I o faráři. Ne jako o legendě, ale jako o lidech, kteří zůstali stát, když už nebylo kam ustoupit.

A když se dnes večer v opraveném kostele svatého Michala rozezní zvon a jeho zvuk se rozléhá ulicemi, někteří tvrdí, že v tom hlase stále slyší ozvěnu minulosti.

Ne hrozbu.

Ale varování.

Že zlo může mít mnoho podob.

A že svoboda není dar, ale dluh, který se musí znovu a znovu splácet.

Se svobodou přišla i nová šance.

Ne jako dar zabalený do stuh, ale jako otevřený prostor, který byl náhle děsivě prázdný. Lidé mohli mluvit, cestovat, volit, myslet. Mohli se mýlit. Mohli nést odpovědnost. A právě v tom mnozí poprvé zaváhali.

Ukázalo se, že svoboda není lehká. Nechrání sama sebe. Nehlídá se. Vyžaduje paměť, odvahu a ochotu postavit se i tehdy, kdy už nehřmí děla a nehoří domy. Vyžaduje vnitřní bdělost.

Römerstadt se otevřel světu. Přicházely nové myšlenky, nové obzory, nové možnosti. Někteří je přijali s radostí, jiní s nedůvěrou. A

pak byli i tací, kteří začali říkat, že dřív bylo líp.
Že rád byl pevnější. Že člověk nemusel
přemýšlet. Že strach byl vlastně pohodlný,
protože zbavoval volby.

Zapomněli.

Zapomněli na krev v trávě.

Na mlčení v ulicích.

Na kostel, který hořel, protože někdo mluvil.

Na muže, kteří zemřeli, protože se odmítli
sklonit.

Touha po návratu starých časů nebyla
nostalgií – byla selháním paměti. A možná i
zbabělostí. Protože diktatura vždy slibuje klid
výměnou za hlas, bezpečí výměnou za
svědomí, jednoduchost výměnou za lidskost.

Svoboda naproti tomu nic neslibuje. Jen
možnost. A povinnost.

Povinnost ptát se.

Povinnost nesouhlasit.

Povinnost bránit slabší.

Ten, kdo říká, že svoboda je zbytečná, ji nikdy nemusel ztratit. A ten, kdo volá po návratu nesvobody, nikdy nepochopil cenu těch, kteří za ni zaplatili životem.

Römerstadt stojí dodnes. Opravený, tichý, zdánlivě obyčejný. Ale pod jeho ulicemi, v jeho zdech a paměti je vepsáno varování: zlo se nevrací s fanfárami, ale s únavou lidí, kteří přestanou dávat pozor.

A proto je svoboda křehká.

Proto se o ni musí bojovat – ne zbraní, ale pamětí, odvahou a pravdou.

Znovu a znovu.

„Když zákony selžou a mlčení se stane
pohodlným, zůstává už jen svědomí.
A to je někdy poslední zbraň proti temnotě.“